



IV 78901

0.55632

TRIBUNA



a 70 69 / 86

zvodnik

Pobudo za tole pisarijo je dal tovariš Danilo Utenkar, ki nam je v svojem članku z dne 16. septembra v Delu vedeti dal, da se manjši odkup živine tudi v mesnicah pozna, da o praznih krožnikih niti ne govorijo. Kmetijstvo z živinorejo je že od nekdaj ena sama velika skrb te vesoljne skupnosti naše, zato tovariš Danilo: »Zahvaljen bodi.«

Že dosti vode je steklo in dosti mrtvih krav je segnilo, odkar je gospod Bog Svet ustanovil. Gospod Bog ni ustanovil vsega sveta naenkrat, ampak po členih. Vsakega posebej je pošteno premislil, preden je rekel »bodi« in bilo je. Ko je prenehal ustanavljati, se je umaknil v višave. Kot vsak pošten ustanovitelj, si je tudi sam pridržal pravico do razpusta ustanove. Globoko pa se je zavedel, da vseh ustanov hkrati ne gre ukinjati, saj bi z njimi tudi sebe ukini. Da bi razodel to svojo moč vesoljni skupnosti, ki utegne nanjo pozabiti, je poklical nadjno vesoljni potop in hkrati naložil Noetu barko zgraditi. Posihmal ni več kaj dosti ustanavljal.

In bilo je tako, da so krave mirno živele, na pašo hodile, se molsti in klati dajale. Mleko je skozi mlekarne dotekalo tistim, ki svojih lastnih mlečnih žlez doma ne premorejo. Klalo pa se je vedno vsepovsod in to navadno za splošne potrebe. Klavnice stoje na Litostrojski cesti, v Vinodolu, v Tovarniški ulici, Na prepihu, v Študentski četrti, na Aškerčevi cesti, vzdolž Šubičeve ulice, Pod gradom, na Politikantovski cesti... Posebej razpita je klavnica na Poljanski cesti, kamor živino kar s kamioni vozijo. Domačini vedo povedati, da je včasih predsmrtno mukanje živine slušati tja čez Grubariš, pa vse do Golovca. Iz vročerkvnih bikov so zaradi samega ljubelega miru vole delali, da so dobili vlečna živinčeta potrebna vsakovrstnim ustanovam. Sami nategovalci namreč ne zadoščajo. Potrebni so tudi porivači.

Pa da ne bi mislili, da so krave, biki in voli sami na svetu. Vsaka krava ima svojega pastirja. Tista, ki tega ne ve, hodi s čredo. Liski se je oni dan sanjalo o davnih časih, ko na Svetu še ni bilo pastirjev, ograjenih pašnikov in umetnega osemenjevanja. Zbudila se je in zbežljala naravnost v pastirja. Pošteno so jo morali namikastiti, da se je vrnila v čredo. Pot v davne čase ne vodi preko pastirja, sploh pa v davnih časih tudi krav ni bilo, saj je krava vendar udomačena žival.

In sploh je na svetu še marsikaj poleg krav. Denimo ovce. Od krav se ločijo po tem, da jih nategujejo ovni in ne biki. So pa še posebne vrste ovni, ki bojda ne nategujejo. Filip Fukač iz Ravbarja recimo ni tak oziroma sploh ni dušebrižnik. Več vam pa ne upam povedati. Tisti, ki ste v zadnjih letih redno spremljali izhajanje Tribune, že veste, da drugače niti tega ne bi izvedeli.

Pisalo se je Gospodovo leto entisočdevetstodvainosemdeseto. Nekaj je šlo narobe. Ali Gospod ni poslal sanj o sedmih debelih in sedmih suhih kravam pravemu Faraonu ali ni bilo zraven Jožefa, ki bi jih razkladel, ali pa so se take reči dogajale samo v starem Egiptu. V glavnem suhe krave so pričele žreti debele in deželi je pretila lakota. Molitve Bogu naj že vendar pošlje mano z neba so ostajale neuslišane. Razočaranje je bilo tako hudo, da se je nekaterim pričelo svitati, da so nategnjeni, saj so ravno čudeži božje razodetje.

Pastirji so preganjali krave s pašnika na pašnik, prestavljali ograde in se jeli nasploh zmedeno obnašati. Pričelo je primanjkovati paše, saj so še tisto, ki je zrasla, krave sproti tacale. Nebogljjenih teličkov je bilo kar naenkrat preveč in sploh niso vedeli, na kateri pašnik naj jih usmerijo, da ne bodo kravam paše odžrli. Pravzaprav telički še sesajo, ker pa je mleko postalo kar naenkrat obnem potrebam tako nujna stvar, so morali teleta na travo privajati. Trave pa imajo vražjo moč, posebej če se jih zakuri in njihov dim vonja. Kot pravijo očividci, je pričelo število na Polje odvedenih teličkov zaradi usmerjevalne zmede skokovito naraščati. Mladim bikom pa so kožo gulili, tako da jih je bilo pred kravami sram inu so sre rajši šli skrivalnice po grmovju in to za celih dvanajst mesecev, kolikor je namreč potrebno, da jim dlaka ponovno ne zraste.

V deželi Kranjski je torej od rajnkih časov cesarja z Dunajskega dvora in moje rajnke matere Terezije še marsikaj ostalo, pa naj me vrag v grobu pokonci postavi, če temu ni tako.

Franjo Josip



ALEKSANDER PRVI
KRALJ SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV
PROTEKTOR UNIVERZE



'često sem premišljal...'

KJE JE UNIVERZA?

Bralca, razne forumske oboževalce, Tribune skrbnike in mecen nad vse živahno — malone pretresljivo — zanima, v katero problematiko se bo zbila specifična teža Tribunega letošnjega podjetja oz. kam se bo investirala temeljna deviza Tribunega slavnega pohoda. Vse te naprednjake pa družijo nenavadno ljubiteljsko semantike »vsebinskih konceptov«, vendar se v njihovi gastronomski maniri pravo očitno izrisuje velika nedovzetnost za semiotične invektive.

Tribunino podvzemanje bi lahko našim dragim »proletarcem« — zelo previdno — definirali takole: zanimati nas **more** »nezavedno Politike«, kakor se odčituje v njenih obsesionalnih intervencijah v polju Univerzitetnega: **more** nas pa zanimati zato, ker je razsežnost **more** nja že všteta v dispozitiv Cenzorjevih travm in fantazem. Topos Univerzitetnega?

Nenehno nam zatrjujejo, da je Univerza! Univerza je v strogem pomenu nekaj zatrdljivega: in prav parazitska zatrdljivost nam ne mara odpira možnost govoriti—o—Univerzi, ne da bi povedala kje—je—Univerza. Odkod prihaja Univerza? Kje je Univerza? Odkod Univerzi topos? Kje je Univerza?

MEDKLIC: nekoč so revoltirani delavci bojevnisko zavzeli to varno kot mesto produkcije in zla — s to diverzijo so pa največkrat izgubili.

IZ ZGODOVINE: gesta študentov je — po homologiji — netakna: zasedba Univerze. Zakaj je to le bedasta investicija in zakaj ji zmago potrebna izbojevanja na drugi sceni?

TEZA: študenti kot subjekti bi morali zasedati mesto produkcije, in pa prav ni Univerza. Mesto produkcije v univerzitetnem diskurzu pripada prav subjektu, zato bi moral subjekt zasedati samega sebe, igrati svojo vlogo, investirati v svojo pozicijo; ravno to pa počne! Z zasedbo Univerze ni nič: namreč — kje je Univerza?

DEFINICIJA: Univerza v univerzitetnem diskurzu vzdržuje svojo materialno utemeljenost in zgodovinski alibi svoje družbenosti, iz razmerja med subjektom in Univerzo pa hranijo svojo temeljno razsežnost vsi univerzitetni mehanizmi, avtomatizmi in refleksi.

NAGOVOR: Čemu rabite, študent? Vi študent, niste kak trden koncept, niste državopravna opozicija, niste stranka, niti dostojni generacija niste; lahko pa prepevate v študentskem zboru, rajate v študentskem plesnem klubu, pišite v študentski časopis in na radio delate v študentskem kulturnem centru, se zaposlite preko študentskega servisa, spite v študentskem naselju. Vi študent ne pripadate registru ontološkega, ontičnega, idealnega ali gnoseološkega, pač pa redu lingvističnega jezikovnega prav v meri, v kateri se vaša zvezana družbenost (»socialna kategoričnost«) preko univerzitetnega diskurza drži Univerze.

FRAGMENTIRANA IZPELJAVA: vednost je hipnotična dejavnost (vedno učinek tveganja in privolitve). Resnica svoj subtilni založidira iz gospodarjevega arhiva v meri, v kateri je način izognitve »zunanji«, »ideološki« seksualnosti zgolj točka, kjer institucija univerzitetne cenzure nima več svoje resnice. Seveda pa Univerza svoj lastni »zunanji« manko (ki se dramatično izkazuje prav v njeni notranji konsistenci) zvičajno pileplja subjektu, ki je priplezal na vrh dogmatizma: subjekt v fluidni mašineriji univerzitetnega diskurza naleti na preblisk svoje generične biti prav in šele v produktu, kjer se ne ne prepognat svoje resnice pač ne more imeti. Vsa resničnost in skrivnost gospodarja—vedca je v tem, da prehiti študenta in si reče: kdo prvi pride, prvi melje!! Le ob tej prizmatični naglici dobi vedčeva na darjenost obstojno veljavo in pravo ime: maneverski prostor tega imena pa je omejen in predvidljiv, v kolikor je deduciran iz gnoseološke členitve zakonodajalčevega diskurza, v meri, v kateri je preventivno reducirana na histerični kazalni zaimek (ostenzivno določeni demonstrativ): »ta!«, »ta!« vedec je tisti, ki je vreden našega imena.

Univerza je tako urejeno poslopje, ker saj se pri vedčevem imenu slovnična struktura okliče za logično strukturo, študentovo ime (im »ordinarnega« subjekta) pa ne neha imeti intimne zveze z označevalcem. Odkod torej Univerza? Kje je Univerza?

MARCEL ŠTEFANČIČ junio



tisk, birokracija in petje

Naša samoupravna družba, ki si bratsko podaja roke z našim samoupravnim tiskom kot artikulacijo volje »demosa« vanj se vehementno pretaka dinamika prehajanja spontane strukture mnenj posameznikov v skupno, konsenzno, družbeno javno mnenje, zopet doživlja travmatično točko. Najprej ji je bilo (samoupravni družbi namreč) z najvišjega mesta post festum sporočeno za vrsto zaprtih sej CK ZKJ, istočasno pa so se v dnevnem tisku pojavljale tirade o nekaterih posameznikih, ki so ravno v času 12. kongresa ZKJ »ustvarjali« prepovedane teme. Sledil je nevalgični poduk:

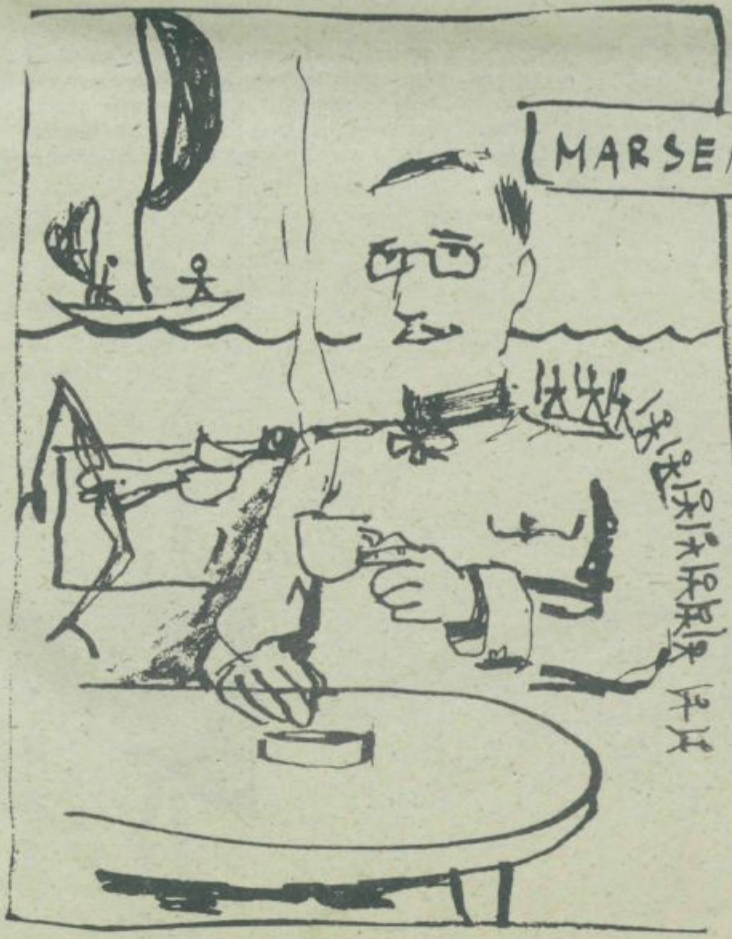
«... ZK in druge organizirane politične sile, zlasti še v uredništvih javnih glasil, morajo nenehno obračunavati s poskusi posameznikov, da bi v besedilih in oddajah spodbujali in uveljavljali nesprejemljive, razdiralne dialoge o temeljnih opredeljenih in pridobitvah socialistične revolucije...» (Milan Rakas, Proti razdiralnemu dialogu, Komunist, 17.9.1982, str. 12). Izve se med drugim tudi, da obstaja poleg razdiralnega dialoga tudi ustvarjalni dialog, ki sicer lahko ovinkasto sitnari o najpomembnejših pridobitvah naše revolucije, ne sme pa prekoračiti Rubikona, ko začne ogrožati te pridobitve.

Bežišnice izjav ponorelo vodijo do nekaj sklepov: zaprte seje CK implicitno šepetajo našemu samoupravnemu subjektu permanentno nezaupanje v sposobnost lastnega kritičnega presojanja progresivnega in konservativnega v naši družbi, s tem pa negirajo de iure priznane nove, doslej komaj slutene možnosti človekovega soodločanja v političnem procesu samoupravljanja. In rezultat: samoupravni položaj delovnega človeka slabi — kako naj zaupa svojim demokratično izvoljenim eksponentom, če le—ti ne zaupajo njemu? (Simptomatično pri vsem tem je, da je bil ravno tovariš Mitja Ribičič, predsednik predsedstva CK ZKJ, tisti, ki je prekinil tišino.) Retroaktivno specifična skrivnost sej ni škodila samo mednarodnemu ugledu naše države in ZKJ; postfestumska informacija je najbolj škodila ravno samoupravljanju dojetemu kot sistemu—procesu, v katerem delovni človek obvladuje procese družbenega dela in političnega odločanja in odpravlja razne oblike odtujenosti. Logike dialektike se ne prelisičijo, mrtvo truplo dejstev pa v dramatičnih akrobacijah in zanimovanju z nemožnostjo lahko producira samo podaljševanje t.i. krize zaupanja.

Rakas s formulacijo prepovedane teme eksplicitno prizna, da te teme tudi obstajajo, čeprav se kasneje v svoji ideološki brklariji grize za lastni rep in pravi, da teh ne bi smelo biti. Prepovedane teme ustvarja birokracija, ki se hrani iz lastnih paranoidnih krogov, delavski razred pa ne pozna prepovedanih tem. Marx v Kritiki Heglove filozofije državnega prava pravi: »Njena hierarhija (birokracije — op.p.) je hierarhija znanja. Vrhovi se naslanjajo na nižje kroge, kar se tiče posameznih vednosti, medtem ko nižji vrhovi sporočajo vrhovom to, kar se tiče splošne vednosti, in tako se medsebojno varajo,« in dalje: »Splošni duh birokracije je tajnost, misterioznost, ki se vzdržuje v njej sami s pomočjo hierarhije, na zunaj pa kot zaprta korporacija. Odprti duh države, prav tako pa tudi javno mnenje se kažeta birokraciji kot izdaja njene misterioznosti.« Ko govorimo o samoupravnem tisku, govorimo o odprtem, javnem, kritičnem, razumnem javnem mnenju, ki cenzurira birokratsko početje in je pertinentni pogoj leninske javne tribune, ki omogoča vsem kritičnim duhom razgaljati obstoječe. V Karasovi dvojici — ustvarjalni—razdiralni dialog se razkriva falsificirana vloga Gospodarja—birokracije, ki sodi, kaj je zanj dobro in kaj ne.

Pri tem ne more vedeti, da so samoupravni subjekti—neposredni proizvajalci ravno emanacija temeljnih pridobitev revolucije — birokracija to vsekakor ni. Gre za neko temeljno mesto, ki je konstitutivno za samoupravni tisk: »Kot se vsak uči pisati in brati, tako mora tudi vsak smeti pisati in brati.« (Marx, Birokratija i javnost, Zodijak, Beograd 1956, stran 114). To je tisto čudežno mesto, ki onemogoča dominacijo Gospodarja — zanj eksistira le njegov govor, vse ostalo je tišina — samoupravljalci, ki jim birokracija daje svoje lastno orožje — vednost, znajo sami ločiti seme od plev, madeže črnila v sončnih pegah, besede sile od besed razuma, argument moči od moči argumenta. Nadzor in kritika neposrednih proizvajalcev, javnost obračunavanja dela, javnost dela samega, javna odgovornost, so znaki krepitve samoupravnega položaja delovnega človeka v boju mnenj in soodločanju interesov — seveda ob predpostavki, da tu govorimo o atomiziranih subjektih »za sebe«; delavski razred je živahen člen matrice Sistema, edini člen, ki matrico deformira—revolucionira in obenem edini člen, ki v lastni ironiji postane najbolj trden del strukture Sistema, gospostva Gospodarja. Dve dimenziji sta: izbrati suženjstvo namesto »smrti« ali izbrati »smrt«, to je postaviti na kocko življenje, da se ga prizna za Gospodarja. Delavski razred se ali podreja prihodnji usodi Sužnja ali pa se bojuje za prihodnji položaj Gospodarja — izbira temelji v sedanosti z vidika prihodnosti, z vidika tistega, česar še ni. V dialektiki Gospodar—Suženj je suženjstvo vaginalna pot k orgazmu svobode, gospostvo se kaže kot slepo črevo. Delavski razred (študenti, bruci!) se vloge Sužnja osvobaja le v toliko, kolikor je delo kolektivno, kolikor je realno protislovje: delo sužnjevo — nedelo gospodarjevo in nenazadnje eksistenca suženjskega dela kot takega, ki producira zavest o položaju. Kot neizmerljivem revolucionarnem potencialu. Ta heglovsko—marksistični osnovni model prakse se presega samo v praksi sami — v našem primeru se vladna cenzura presega le s cenzuro vlade, v vlogi tiska, ki ne sporoča »publiki« samo dejanskega predmeta, ampak sporoča dejanski predmet dejanski publiki; v primeru Tribune: ne nekemu abstraktnemu študentu, temveč pričujočemu študentu, »korenu« njegovih problemov o »korenu« — tu in zdaj. Nekaj je evidentno: širjenje samoupravljalске svobode se oznanja z glasnim petjem samoupravnega tiska. To je kot pribito.

Milan Balazic



država, univerza in uho

Otroci moji, naraščajniki razpisni!
Zagotovo po srečnem srednjem solanju se niste zasliali rentabilizirajočega klica poklica, ker je pač nemara vaša srednja klica bolj dovezeta za parohijske verze univerze. Morda vas s svojim ovinkastim situiranjem travmatizira prav ta simptomatična vmesnost oz. sredinskost osredinjenih »srednjih ustanov« in nikakor nočeta zaviti na—pol—s—poti, vendar se prav s pol—na—poti ne bo mogel izmakniti tistim minimalnim—fragmentarnim investicijam potne univerzitetne vednosti, ki željo zgrabijo natanko za nevalgični ganglij. In ko boste hoteli vedeti, ko boste hoteli zvedeti, boste zvedeli le to, da pač za vedenje potrebujete tretji spol. (V tovrstni potrebi zahteva seveda cepi željo.)

Tudi ob zvičajno osupljivi seksualni tehniki vam bo univerzitetni kastro nenehno vračal le vaš lastni spol v inverzni obliki. Res antikvarično in nič polovičarsko ne pristopate k Univerzi? Uni—verzi... kar seveda z drzno semantično akrobacijo lahko označite tudi nekaj takega kot združujoči oz. enotujoči verzi, nekaj torej, kar ne zmore, ne da bi združevalo, nekaj, kar rabi enotenju. (...in ko se verzi združijo, do združenega dela res ni več daleč.)

Najbolj histerični med vami so že dodobra zaslutili, da ima ta Univerza nekaj vendarle opraviš s tisto specifično ravnijo, za katero je združenost in enotnost temeljna naravnost, investicija in celo tradicija. Z drugačno drugimi — bolj brutalnimi — besedami je moč to domačno realnost opredeliti tudi z naslednjim slavljim pregovorom: Univerza je ideološki aparat države.

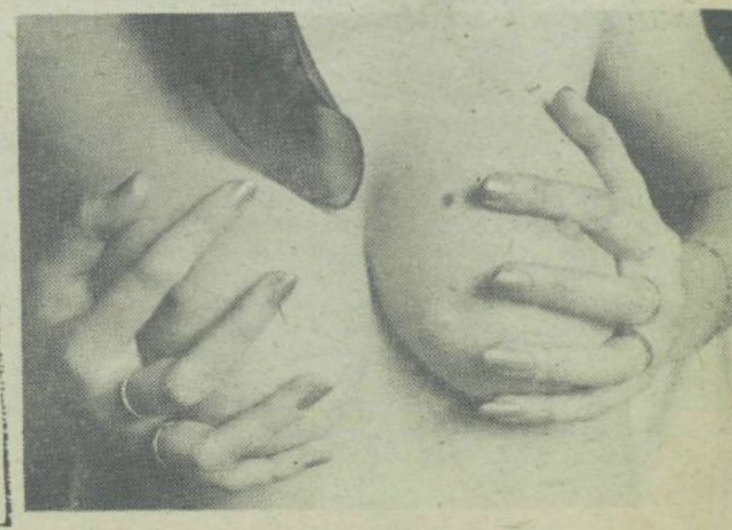
In ne samo to: država je voda na mlin Univerzi, saj država poskrbi (oz. »zaposli«) tako za tiste, ki so »padli« kot za tiste, ki »niso padli«, za uspešne in za neuspešne. Ljubi tako »diplomirane« kot »ne—diplomirane«, saj je le tako njena poglavarstva perjanica gosposko pisana... zato pa poskrbi... a njena skrb je zainteresirana... menda odmirajoča.

Vsak se je na sebi lasten način izognil vpraševanja po—svojem—lastnem—početju—v—vsem—tem s tem, da je s svojevrstno vpisno naglico podpisal pristopnico k Univerzitetnemu diskurzu in s tem priznal, da (še) ne ve. Kdor ne ve, naj molči, nas uči pradačni rek. To je prav poseben etični imperativ, ki ga morejo slišati vsi tisti, za katere po definiciji velja tišina. Res je molk tisto urejeno pobočje, ki vzdržuje konsistentno vedčevega diskurza: molk je v tem polju pomembnejši kot pa tisti fragmenti, ki pripadajo registru dobre besede. Uni—totalna, cirkularna beseda Univerze predpostavlja molk: kdor molči, tako in tako priznava, da mu ni do besede. Molk je pa, kot nas uči borzna špekulacija, zelo konvertibilna valuta: molk namreč kroži kot nekaj zelo pozlačenega. Učeči—se—subjekt najprej še ni pri besedi, ko pa je, že molči. In verjemite, ta molk je dragocen, saj odtehta vso nostalgijo vedčeve ljubezni.

Če beseda odpira možnost distanciranja, jo pulzionalni molk ne manj. Toda subjekt molči, ne pomeni, da ni komunikativen, socialen, pač pa da s svojim molkom podpira tisto ponorelo točko, v kateri bi z menjavo logike diskurzivnega toposa lahko prišlo do zgodovinske transformacije pozicije izjavljanja (med teroristično—diverzantsko zasedbo veleposlaništva in študentskim zavzetjem univerze obstaja torej neka vznemirljiva povezava...). Ravno ta specifični molk pa zasnavlja besedo kot cirkularno, spekularno, simetrično, koherentno, konsistentno, kot besedo univerzitetnega diskurza za katero R. Močnik opozarja, da ne samo more biti ponovljena, ponovljiva, repetibilna, pač pa celo MORA biti ponovljena, ponavljana. In ves mehanizem univerzitetne institucije se hrani iz teh paranoidnih krogov in konvulzivnih repetitiv: ves transferski zalog, vsa ekonomija univerzitetne vednosti se vzdržuje v nenehnem izbrisovanju roba, ki začrtuje incestuozni obod, ki mora seveda ostati neprekorajčen: zaželjeno je celo, da subjekt iz notranjosti polja, ki ga obmejuje, ne vidi nobene meje, nobene prepisne točke, nobenega prešitka.

V tem spezmničnem vrtincu pa se nadvse vehementno pretaka — od travme do fantazme — koncept vreden takih imen kot so Kierkegaard (Wiederholung), Clerambault (automatisme mental), Freud (Wiederholungszwang), Lacan (compulsion de repetition): v tem prisilnem ponavljanju se v zadnji instanci izloči prav ponavljanje prisile, ki subjekta dramatično zgrabi za zadnjico. Edina deviza, ki mu ostane, ni rokohitska transgresija, pač pa neko temeljno zaupanje v svoj lastni posluh. Rokovanje z uhlji je namreč v fabriciranju vedenja nadvse dragoceno, pa tudi res je sluh tista resnična in zvesta univerzitetna publika. Univerzitetna beseda mora biti torej slišana, uslišana, pripuščena po sluhu: a ta totalna beseda ohranja svojo konsistenco tudi, če ni slišana, saj je pravzaprav edini pertinentni pogoj panegirična navzočnost uhljev. Uhlji (s svojo slušateljsko funkcijo) pa prav zastirajo dejstvo, da subjekt vendarle noče slišati oslarij... saj oslovski uhlji zrastejo prav tistemu, ki skuša resničnostno polje podvajati, potrojiti, početrveriti.....

Zakrnlost uhljev nam govori resnico univerzitetnega diskurza. Ves štos je v tem, da ušesa sama sebe ne jemljejo preveč resno.
—vaš GRACIAN JAGAR



ŠKUC 1980 — izhodišča za razpravo

Pojmovanje ŠKUC-a kot društva, katerega namen je organizirana oblika zadovoljevanja kulturnih potreb in izražanja interesov posameznika in družbe v okviru društev, je še mnogokrat opredeljeno s pojmovanjem le-teh kot zgolj privatno ljubiteljskih in kot tako pada znova in znova nazaj v razmejevanje in dualizem posameznikovega življenja na »javno« in »privatno« sfero ne-dela, pasivne zabave in potrošnje. Analogno dualistično pojmovanje se z ozirom na študijsko prakso študentov ljubljanske univerze izkazuje v tem, da je študij reduciran na (študijsko) učenje kot akumulacijo dane študijske snovi ter na poštudijsko »sprostitiv«, pri čemer se kot nujni vzpostavi obe sferi. V sklopu obštudijske dejavnosti, kakor je organizacijsko oblikovana pri UK ZSMS, deluje tudi ŠKUC, ki v svoji praksi združuje posameznike, za katere je značilno, da so po eni strani slušatelji ali absolventi akademij, ki svoje udejstvovanje v ŠKUC-u neposredno navezujejo na predmet svojega študija in praktično, zlasti pa ustvarjalno poglavlja študijsko delo ter na ta način ne segajo v neko »obštudijskost« oz. amaterizem svojega delovanja. Na drugi strani pa v ŠKUC-u delujejo študentje, dijaki, delovni ljudje, katerih predmet študija ali dela—delovanja ni neposredno povezan z udejstvovanjem v ŠKUC-u, vendar s svojim interesom za kvalitetno ustvarjalno delo in temu ustreznim pristopom vzajemno prispevajo h kvaliteti realiziranega programa, ta vzajemnost pa omogoča pretok znanja, izkušenj in svežih idej in ob enakopravnem sodelovanju nekaterih poklicnih kulturnih delavcev presega amatersko profesionalni dualizem.

Delovanje ŠKUC-a se je kazalo predvsem v svoji specifičnosti v okviru Univerze v smislu dopolnjevanja študija kot le ene izmed oblik izgrajevanja celovite študentove osebnosti, ki ga aktivno kulturno delo vsaj na nek način zaokrožuje. To je eno osnovnih izhodišč ŠKUC-a, ki ga je le—ta izpolnjeval v mejah svojih možnosti v pogojih, kakršni na Univerzi pač so, ter v vsebini in načinu kulturne produkcije. Te možnosti so se kazale predvsem:

- v okrnjeni vlogi **dejanskega kulturnega centra študentov** v Ljubljani, ki bi potrebno širino (t.j. resničnega centra kulturnega ustvarjanja študentov, ki bi tako postal odraz ustvarjalne moči in kulturnih iskanj v široki študentski populaciji) lahko uvedel le s tesnejšo povezavo s kulturnim življenjem na posameznih fakultetah, tega pa praktično ni (oz. ni pogojev zanj, tako časovnih kot tudi materialnih, organizacijskih...) in vzporedno s tem z izboljšanjem materialnih pogojev delovanja.
- zaradi te »togosti« v življenju VTO je ŠKUC lahko dajal možnost ustvarjanja le posameznikom, ki so prebili okvire kulturnega spajanja študentov na Univerzi in je tako svoj glavni smoter delovanja izražal le po teh posameznikih.
- ŠKUC daje možnost prehoda ustvarjalcev iz anonimnosti v javnost, vendar je odmevnost teh za kulturni center zelo majhna (posebno do širše kulturne srenje, katera že sicer zelo previdno sprejema kakršnekoli kulturne »novotarije«).
- posledice tega se kažejo v zelo visoki fluktuaciji ustvarjalnih študentov in se tako postavlja pod vprašaj funkcija članstva v ŠKUC-u.
- takšno stanje je pogojevalo precejšnje zanimanje širše družbene skupnosti do ŠKUC-a, kar je delovalo seveda tudi povratno zato lahko rečemo, da je ŠKUC sicer uspel vsaj do neke mere afirmirati nove oblike kulturnega izraza (t.im. avantgarda), vendar kar se kaže v izredno velikem številu izpeljanih akcij, je to zaradi spleta objektivnih okoliščin predvsem delo že prej omenjenih posameznikov.

Načini povezovanja ŠKUC-A:

1. S fakultetami (predvsem likovna akademija) je povezovalje teklo na dveh nivojih:
 - preko posameznikov in skupin, ki delujejo v ŠKUC-u, ter istočasno slušatelji ali pa delavci teh akademij — tu gre predvsem za interno povezavo, ne direktno z akademijo,
 - sodelovanje preko skupnih akcij — to zaenkrat pomeni predstavljanje lastne dejavnosti,
 - poizkus sodelovanja s kulturnimi komisijami na VTO je propadel zaradi neodvisnosti fakultet.
2. S profesionalnimi institucijami kulturne proizvodnje (VIBA, Jakičičev razstavišče, Pionirski dom...) in z ZKO Slovenije in Ljubljane na skupnem delu pri projektih in dajanju materialne ali pa prostorske možnosti za izvedbo. Večinoma gre za izmenjavno uslug, ki je z nekaterimi institucijami trajna.
3. Povezava s sorodnimi oblikami pri nas (FORUM, ŠOLT, beograjski SKC...) in zunaj (Rock in opposition — koncerti) temeljijo na izmenjavi stvaritev in skupnih projektih.
4. Samoupravnega delegatskega povezovanja v širšo kulturo (KS...) ni bilo zaradi že naštetih razlogov, njihova posledica pa je bil tudi (v tem smislu) neurejeni status ŠKUC-a. Edina (delno) povezava je bila (in je še) z UK ZSMS Ljubljana preko koordinacijskega odbora družbenih organizacij in društev.

Torej je ŠKUC v preteklem letu svojega delovanja navezal različne oblike sodelovanja s kulturnimi subjekti na nivoju mesta in republike z željo, da bi sodelovanje oplodilo tako ene kot druge — da bi se prepletla tako množičnost kot kvaliteta v smeri podružbljanja kulturne sfere. Pri tem pa se je kot nujna izkazala opredelitev odnosa med konkretnim programom znotraj ŠKUC-a in povezovanjem z drugimi oblikami kulturnega udejstvovanja, kakor so organizirane v naši družbi (amaterizem—ZKOS, študijskost, raziskovalnost—Univerza, fakultete, delovne organizacije, katerih osnovni namen je določena kulturna dejavnost — RTV, Viba, Pionirski dom, KDIC, galerije itd.) glede na razvitost pogojev tako na eni kot na drugi strani, ki lahko omogočijo vsebinsko in polno uveljavljanje zgoraj ekspliciranega načela s konkretnim ustvarjalnim sodelovanjem. V preteklem obdobju se kaže ta odnos prepuščen slučaju, dobri (ali slabi) volji posameznikov in bolj ali manj v zvezi s posameznimi projekti.

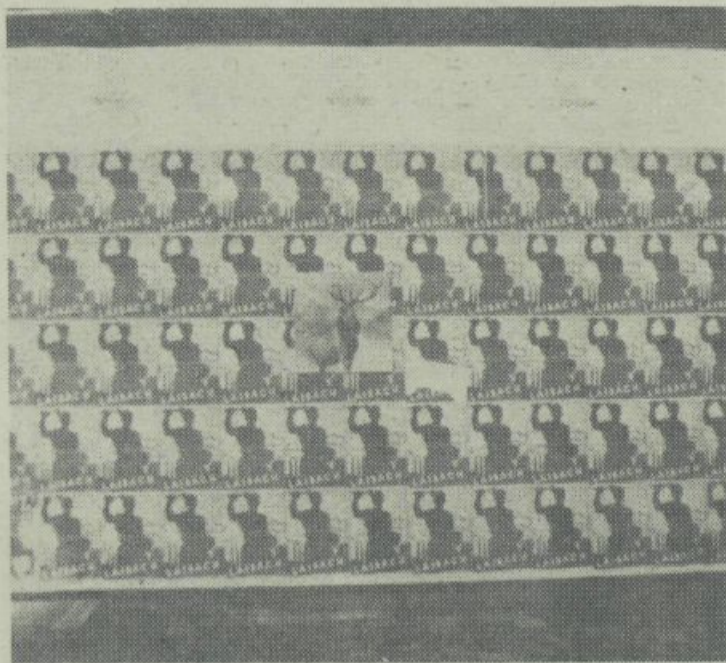
Tej stihijnosti botruje v marsičem tudi nevljučenost v delegatski sistem (SIS, ZKO, itd.) kljub našim nasprotnim željam, tako da je naše delovanje v smeri povezovanja in soočanja interesov in svobodne menjave dela z delavci in delovnimi ljudmi v gospodarstvu.

Naslednja bistvena oznaka ŠKUC-a je, da daje prioriteto znotraj svojega programa predvsem raziskovalni in eksperimentalni dejavnosti ter da omogoča realizacijo in izpeljavo takih kulturnih akcij, ki s svojim interdisciplinarnim pristopom odsevajo današnjo stopnjo razvoja družbenih odnosov. S tem ŠKUC revolucionira ustaljeno razdelitev na posamezna umetniška področja in samozadostnost umetniške sfere, ter jo demokratizira s pojmovanjem, da je izhodišče kreativne produkcije v priznanju vseh področij kulture v najširšem pomenu. Obenem ŠKUC odpira prostor in podpira predvsem tiste oblike kulturnih organizacij v širšem družbenem prostoru nerazvita in zapostavljena. Torej ni čudno, da veliko število oz. pretežni del realiziranega programa ŠKUC-a v preteklem letu označujejo prvenci, dela avtorjev na različnih področjih, za katere tam, kjer delajo (študentje na univerzi—fakultetah, dijaki po šolah, itd.), ali kjer so temu namenjene institucije (FKZ, ZKO, prof. inst., itd.), niso iz različnih vzrokov imeli možnosti.

Potrebno je dodati, da študentska (mladinska) populacija ni neka homogena, vase zaprta celota, bivajoča v eteričnem izvedruženem

prostoru, izobraževalno intelektualnem vakumu, temveč nosi v svojem materialnem jedru vse breme socialne diferenciacije kot pogojujočega dejavnika (ne)ostvarjanja možnosti razvoja osebnosti. ŠKUC zato podružblja produkcijska sredstva, t.j. daje na razpolago prostore, opremo, organizacijsko strukturo.... projektom, da bi izenačeval pravico do aktivnega kulturnega udejstvovanja. Obstoječe privatnoekonomske možnosti (neprofesionalnih) posameznikov namreč preko osebno privatne lastnine opredeljujejo privilegij, ki se prenaša na področje kulture, t.j. kjer so za delovanje potrebna večja delovna sredstva (video, film, glasba ipd.).

BIBIČ BRATKO
ZORKO ŠKVOR



Leibach razstava, ŠKUC, april 1982

ŠKUC 1981 — poročilo za skupščino

Izvedeni program je dokaz, da je razkol med amaterskim in profesionalnim ustvarjanjem mogoče presegati da je proces podružbljanja kulture mogoč z razvijanjem policentričnih središč in ne samo z delegiranjem baze v centralne kulturne institucije.

Rezultati izvedenega programa pa so se pokazali tudi v dejstvu, da je bila problematika ŠKUC-a po obdobju ignorance končno postavljena na dnevni red organizacij ZSMS, čeprav se je zveza istočasno ukvarjala z mnogimi problemi študentskega standarda. Ustanovljena je bila tudi delovna skupina pri CK ZKS, ki bo s celovitostjo obravnave in avtoriteto svojega delovanja gotovo bistveno prispevala k razreševanju nakopičenih problemov.

Naše delo je bilo nadalje usmerjeno na področje delovanja samoupravnih interesnih skupnosti. Rezultati tega dela se kažejo v skoraj podvojeni višini namenskih dotacij za program. Posebno moram poudariti dotacijo LKS iz naslova Nove zaposlitve, ki je utemeljena z obrazložitvijo:

»Študentski kulturni center je s pridobitvijo novih prostorov na Starem trgu poživljal ljubljanski kulturni utrip z nekaterimi novimi oblikami kulturne produkcije, ki so v glavnem naletale na ugoden odmev. V okviru ŠKUC-a potekajo programi praktično vseh kulturnih zvrsti.

ŠKUC prav gotovo predstavlja eno tistih društev, katerih program se je v primerjavi z letom ali dvema nazaj najbolj razrasel: obetamo si, da bo z ureditvijo trdnejših programskih osnov ta program potekal tudi bolj načrtno (in načrtovano).«

Naj zaključim poročilo o delu med dvema običnima zboroma s pripombo, da se je odvijalo v vzdušju nezaupanja do ŠKUC-a, kar so upravičevali (UJV, tisk, finančne službe SIS-ov, ZAMP...) v »starih grehih« ŠKUC-a in da so iracionalne sile delo dodatno otežkočale. Rezultati letošnjega dela se bodo zato pokazali v celoti v drugem delu mandata obdobja sedaj izvoljenih članov IO-ja.

S tem mislim, da bomo v bližnji prihodnosti podpisali še več sporazumov o sodelovanju med sorodnimi organizacijami, kot sta npr. Center za kulturo mladih in Forum. (narejen je osnutek za sodelovanje z obštudijsko dejavnostjo; da bomo razširili področje gostovanj po Sloveniji in sodelovanja s SKC-ji; (Letos smo obiskali Maribor, Koper, Ptuj, Trzin); da bomo poleg magnetofona in projektorjev razpolagali z ostalo opremo, da ne bo več prihajalo do nesporazumov z Oddelkom za komunalne zadeve, da bomo z bolj načrtnim in verificiranim programom imeli zagotovljen bolj sistematičen način financiranja, da bomo v okviru materialnih možnosti še naprej zagotavljali vsem aktivnim mladim-ustvarjalcem realizacijo različnih projektov.

ŠKUC 1982 — potrebe

V zadnjih letih se je s širjenjem dejavnosti v ŠKUC-u kazala v bolj očitna potreba po združevanju materialnih in finančnih sredstev sorodnimi organizacijami ter po maksimalni racionalizaciji razpoložljivih prostorskih in kadrovskih — moči —. Večji in zahtevnejši projekti na področju masovne kulture so bili celo neizvedljivi oz. nerealizirani, dokler nismo z najbližjo organizacijo — Forumom, ki je bila podobnem položaju kot ŠKUC in s podobnimi potrebami, zapisali sklep, da boste obe društvi sodelovali v največji možni meri pri realizaciji skupnih projektov (ki jih sicer ne bi mogli realizirati ne eni ne drugi posamično). Ta sklep je priznaval dejstvo, da pri obeh društvih ne obstaja identična usmeritev in da bi bilo formalno združevanje škodljivo tako za ene kot za druge. Pred tremi leti je torej prišlo do sodelovanja, ki je imelo namen omogočiti do tedaj še neveljavljene dejavnosti (predvsem medija in katere se v takratnih organizacijskih programskih okvirih (društvih) niso mogle realizirati.

Z obnovitvijo članstva v Forumu in z usmeritvijo od pretežno bahavno profitne na kulturno animacijske dejavnosti se je idejno-programska politika obeh društev vse bolj dopolnjevala tudi v rednem programu in ne samo ob posebnih »prilikah«. Vodstvi obeh društev sta se zato odločila, da proučita možnost tesnejše formalno organizacijske povezave, ki jo je pogojevalo vse očitnejše organsko povezovanje. 18.02.81 je bil pripravljen Predlog sporazuma, ki naj bi ga potrdil Občinski zbor in ki bi praktično pomenil združitev v eno organizacijo.

Glede na to je bil sklenjen sporazum, po katerem naj bi racionalizirali poslovanje, združitev pa je ostala nerealizirana, ker sta si obe društvi uspeli zagotoviti minimalno samoupravno organiziranost, obstoj, ne pa tudi razširitve programa. Predvsem s potrebo po dodatnih prostorih je združitev ob istih pogojih dela postala vprašljiva.

Izvršna odbora sta se strinjala, da bi skupne službe dosegale več učinek za enako višino honorarja (kot je izplačevan sedaj), ne bi prišlo do sprememb pri programu, saj Forumove dejavnosti ne morejo razbremeniti »kleti« v Študentskem naselju in predstavlja svojo dejavnost v »galeriji« ŠKUC, bodoče redakcije v ŠKUC-u pa pridobijo nikakršnih delovnih prostorov v prostorih, s katerimi razpolaga Forum in katere potrebuje. Mogoča bi bila le skupna pisarna (pisarna Forum), ki pa bi postala neuporabna za vsakogar, če bi se t. n. naselile tudi redakcije za vse dejavnosti.

Pred letom dni sta obe društvi združili svoje zahteve za dodatne prostore na programskem svetu ŠKUC-a in jih utemeljili kot pogoj za združitev, vendar je eden od potencialnih prostorov (izpraznjena P. dagoška akademija) postal simbol negativnega reševanja tega problema. Debata postaja zopet aktualna (in resna) sedaj, ko krajanje študentov zahtevajo prenehanje delovanja ŠKUC-a, in ko v času, ko se je artikultiranje podobnih zahtev v študentskem naselju (zaradi Forum) komaj nekoliko poleglo. Ob tem velja omeniti še to, da je na prostoru po izkušnjah z drago Halo Tivoli in halo na Kodeljevem, vprašljivim KDIC, s prepovedjo v KS Sentiud, s preureditvijo velik dvorane ŠN, z nehijskim Discom Student... nujno potrebe za obe društvu skupaj, ob tem pa bi vprašanje združitve postalo zgolj formalna in postranska malenkost. Pri tem pa ne gre le za glasbeni prostor, ki bi Forumu omogočil kvalitetnejši program kot ga lahko izvaja sedaj v kletnih prostorih (Disco Student), ŠKUC-u pa kontinuiran program brez nemogočih najemanj prostorov in vseh problemov, ki to spremljajo — gre za osrednji prostor, kjer bi bilo mogoče izvajati tudi filmske in gledališke projekte ter predvsem multimedialne projekte z ustreznim scenskim razporedom, kar je sedaj v ŠKUC-u (zaradi »zvočne prepovedi«) in v Forumu (zaradi nizkega prostora, ki je npr. nemogoče postaviti celo oder) nemogoče.

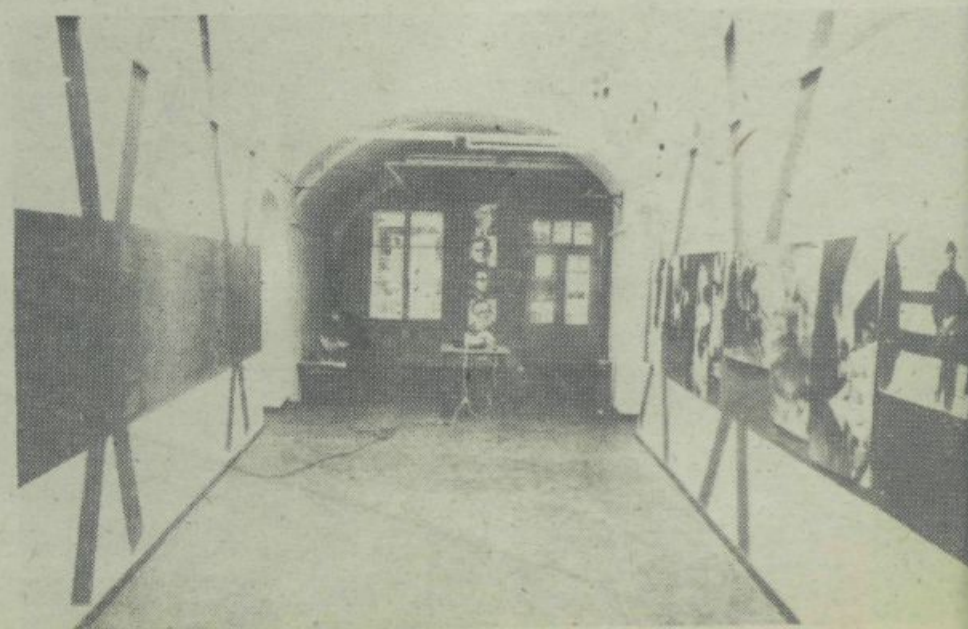
V primeru združitve bi prišlo tudi do reorganizacije sekcije, tako da bi ustanovili neke vrste skupne službe za vse dejavnosti (ŠKUC nimamo pisarne!) in sicer skupaj s tehnično bazo oz. ekipo, ki bi z njo upravljala. Tako bi imeli na razpolago primerno (in bolj ažurno profesionalno) ter redaktorje (honorirane študente) za likovni, filmski, glasbeni, gledališki, založniški, glasbeni, multimedialni... program.

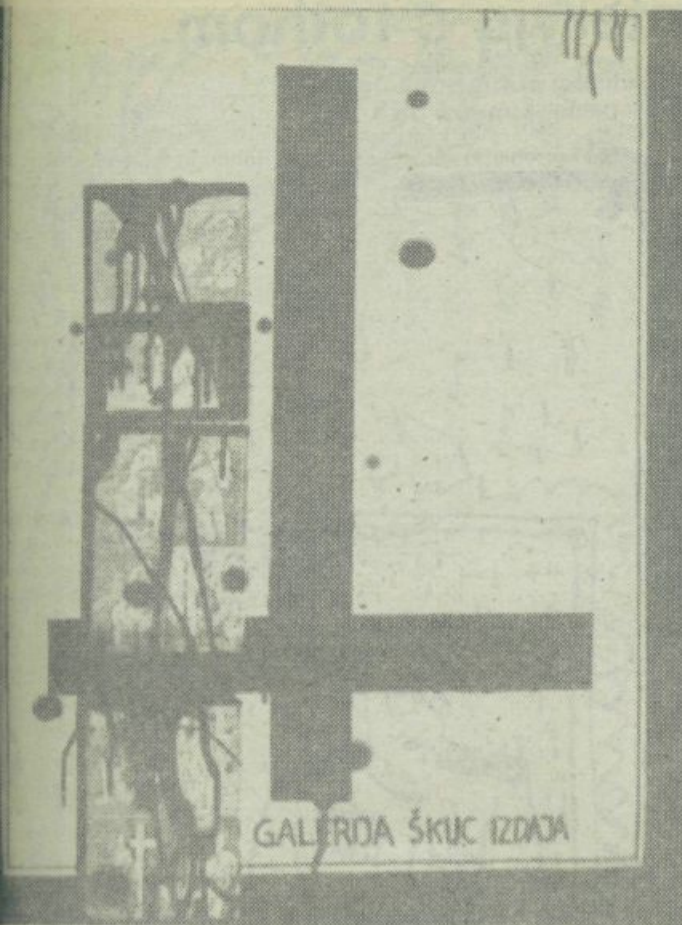
Po prostorih bi bile te dejavnosti razporejene v enote: Tiskarna Galerija ŠKUC (za program komornega značaja) in eksperimentalnega pomena), Disco Student (za tematske večere glasbe in nezahtevne amaterske programe, informativnega značaja), Glasbeni in popularno-medijski klub (za redni filmski — tudi 35-mm program, in video projekcije za žive glasbene nastope skupin ter predvsem medijsko bogat program množičnega značaja — do 500 ljudi, na vsak način pa za gostovanja sorodnih dejavnosti iz drugih krajev — centrov Jugoslavije).

S pridobitvijo novega prostora bi lahko prerazporedili tudi obstoječe kapacitete delovnih prostorov, ki so sedaj take in tolikšne, da onemogočajo delo skupinam.

SE NADALJUJE

Projekt B.B., A.Š., M.G., ŠKUC, junij 1982





plakat za peto številko pub.

pojasnilo k programu CŠF, ŠKUC za leto 1983

Edinstvena vloga, ki jo ima Škuc v ljubljanskem in celo slovenskem kulturnem prostoru, je povezanost produkcije in filmskega programa — projekcij. Ta povezanost presega na eni strani kinoklube, katere člani se razen redkih priložnosti na festivalih nimajo priložnosti počuti se s sorodno filmsko produkcijo, po drugi strani pa presega organizirane filmske programe, ki v glavnem zaobidejo neprofesionalno in neodvisno filmsko produkcijo. Prav projekcije filmov tega bodo jedro programa v naslednjem letu. Poudarek bo na predstavljanju filmov, ki so aktualni v svetovnem merilu, saj je v letu 1982 zaradi odsotnosti kontakta s tujino največja pomanjkljivost v programu prikazujejo se namreč v glavnem starejši filmi. Ta primanjkljaj bodo nadomestili gostovanja v okviru avtorskih in klubskih večerov alternativnega filma kot tudi izbori s festivalov. Prav ti bodo dopolnili tudi v smislu predstavljanja domačih aktualnih filmov. Novi filmski film, ki je v zadnjih treh letih doživel razcvet na kreativnem področju bo zastopan prav z novjšimi produkcijami, pa tudi s stravnimi filmi. Glasbeni film bo predstavljen v dveh podvrstah tega programa: v rock — in jazz — filmu.

Rock film in rock kultura nasploh imata eno najpomembnejših vlog v današnjem civiliziranem svetu, saj oplajata zavest in angažiranostjo. Jazz — filmi se bodo projicirali kot spremna manifestacija Jazz — festivala. Hkrati se bo predstavila vloga jazz v filmskem mediju, izpostavil se bo prav ta večmedijski karakter mavne kulture.

Škucsko filmsko gledališče se bo ob slabih pogojih za delo (nimamo 35-mm projektorjev) predstavilo samo s tremi retrospektivami domačih avtorjev, ki so zelo pomembni za jugoslovansko filmsko zgodovino.

Bistvena kvaliteta produkcije CŠF je poleg že omenjene možnosti avtorjev, da imajo vpogled v sodobna filmska strujanja, njena raznolikost, zaradi česar je tudi dobila prvo klubsko nagrado na zadnjem IAFAF v Pulji (največjem amaterskem zveznem festivalu). Skupni omenovalec raznovrstnih filmov je svež, kreativen pristop do filmskega medija, ki tako postane predmet avtorjeve obravnave — preiske filmske strukture. Tako se odreče šablonam vladajočega filmskega izraza, ki se pogosto pojavljajo tudi v neprofesionalnem filmu. CŠF zpiše vsako leto razpis za scenarije, ki jih izvoljena petčlanska komisija ovrednoti. Uspehi, ki so jih bili ti filmi deležni kažejo, da ne gre za zaprtostne in hermetične oblike.

za CŠF: Vasja Bibič

ŠKUC in njegova likovna produkcija

Studentski kulturni center je leta 1978 dobil svoje prve prostore na Starem trgu 21 v Ljubljani; od tedaj je s svojim programom, ki zajema likovno, filmsko, glasbeno, video, gledališko in založniško dejavnost realizirano znotraj posameznih redakcij, prisoten v slovenskem kulturnem prostoru. S specifičnim načinom svojega delovanja si prizadeva vzpostaviti razliko do ustaljene (vladajoče kulturne politike) in predstaviti vse fiste oblike mišljenja — delovanja, ki so prisotne v našem kulturnem prostoru, nimajo pa možnosti, da bi se predstavile in družbeno ovrednotile v drugih kulturnih institucijah.

Za razumevanje »praktičnega« delovanja likovne redakcije ŠKUC seje potrebno seznaniti s specifičnimi oblikami delovanja le — te. To delovanje označuje odprtost v najširšem smislu; poudarek je na raziskovanju in iskanju novih izraznih možnosti v okviru likovne govornice in to ne glede na starost in status posameznika. Bistven je predvsem njegov aktiven ustvarjalni interes; s tem omogoča slušateljem Akademije za likovno umetnost, akademskim umetnikom in drugim mladim ustvarjalcem iz Jugoslavije, da predstavijo svoje dosežke širšemu krogu občinstva, s tem pa konfrontacijo z občinstvom, preverjanje lastnega dela in impulz za nadaljnje delo.

Razstava kot osnova delovanja sproži vprašanje ovrednotenja in družbenega pomena le — te v današnjem slovenskem in širšem likovnem-kulturnem prostoru; gre predvsem za razstave aktualnih tendenc v likovni umetnosti, ter zlasti za poudarjanje nekonvencionalnih oblik umetniške produkcije, ki skuša vzpostaviti razliko do tradicionalne likovne-kulturne produkcije in njenega pojmovanja. Razgovori z avtorji razstav, razgovori na določeno temo in predavanja omogočajo aktivno sodelovanje in s tem tudi prispevek k aktualizaciji na likovnem področju.

To predstavlja — na grobo orisano — strategijo likovne politike likovne redakcije ŠKUC in obenem celotnega ŠKUC njegovega delovanja znotraj širšega slovenskega kulturnega prostora. To strategijo določa temeljno spoznanje, da umetnost ni metafizični ali metahistorični pojav, temveč konkretna oblika delovanja, praktična zavest, katere nosilec je individuuum, ki prav s svojim delom, z umetniško produkcijo nastopa kot subjekt za neki drugi subjekt. Način, kako individui simbolizirajo svoj dejanski življenjski proces, je konstitutivni moment samega tega procesa. To spoznanje pa nujno zahteva izpostavitve strukturne določenosti različnih »življenjskih procesov«, ki se znotraj likovne govornice kažejo kot različna »likovnega mišljenja«. Termin likovno mišljenje nam označuje različne oblike umetniške produkcije, ki jih pojmuje skozi perspektivo estetskega-ideološkega učinka, ki je bistvenega pomena za pojmovanje in vrednotenje likovnega izdelka. Učinek je tisti, ki pogojuje produkcijo. Slikar, ko slika, že vnaprej ve ali ne ve za učinek, ki ga producira slika, ki jo umeša znotraj družbene strukture, ki ga kot subjekta pogojuje in ki jo obenem prav ta isti subjekt producira — reproducira. S takšnim gledanjem na likovno produkcijo, z izpostavitvijo različnih oblik likovnega mišljenja in z željo po tekstovni interpretaciji — torej po vzpostavitvi »teoretične baze«, ki to produkcijo motivira —, ki bi spremljala vsako razstavo in izpostavila — opredelila izhodiščne pozicije estetskega-ideološkega učinka (ta želja bi bila uresničljiva ob večji finančni podpori likovni redakciji in z namestitvijo likovnega redaktorja, ki bi bil v stalnem delovnem razmerju), se ŠKUC likovna redakcija in njena praktična dejavnost kaže kot osvobodilni in aktivni dejavniki galerijske dejavnosti znotraj slovenskega in širšega družbenega prostora.

V programu smo imeli in imamo več medrepublikih razstav, s čimer se nočemo zapreti v nek zaprt nacionalni krog, temveč prikazati v slovenskem kulturnem prostoru tudi produkcijo iz drugih republik, seznaniti s specifičnim mišljenjem drugih kulturnih prostorov in s tem vzpostaviti odnos — razliko do tega in omogočiti vzpostavitev distance do slovenske umetniške produkcije.

V letu 1981 smo začeli izdajati publikacijo Galerija ŠKUC izdaja, ki predstavlja novo obliko delovanja znotraj rock-kulture, ki je ena od najpomembnejših in najširših oblik mladinske kulture tudi v našem družbenem prostoru, s tem je dana možnost družbene artikulacije — delovanja družbeno osvobodilnim avtorjem. Do zdaj je izšlo sedem števil publikacije Galerija ŠKUC izdaja, ki se še vedno dobijo v ŠKUC.

Prva številka, ki sta jo pripravili M. Gržinič in B. Borčič, vsebuje prevod teksta »Brutality Chic« (Stilizirana brutalnost) avtorice R. Brooks, zapis razgovorov z avtorji RZU (Radne zajednice umetnika) iz Zagreba, katerih delovanje je bilo predstavljeno v ŠKUC, in grafično opremo M.G. Drugo številko publikacije je v celoti uredil B. Razkolnikof s svojimi teksti in risbami. Tretja številka predstavlja s tekstom Odnos vladajoče ideologije do subkulture in s specifično grafično rešitvijo avtorice A.S., M.G. in B.B. M.G. in A.S., kritično reakcijo na specifično situacijo, ki je nastala ob poizkusu razvrednotenja punka s povezovanjem le-tega z različnimi mračnimi ideologijami. Četrta številka vsebuje pesmi Esada Babičiča — Cara z naslovom Če bi bil rojen pred svojo mamo, bi bil svoboden, grafično jo je uredila M.G. V peti številki so objavljeni teksti B. Razkolnikofa in razglednice D.M., Šesta številka kaže specifično interpretacijo pornografije avtorja Marca Davorina. Sedma številka z naslovom Vsi ste izdajali vsebuje tekste M. Koširja in M.M. Brezovarja in grafično opremo M.G. in B.B.

ŠKUC kot študentska kulturna organizacija dobiva minimalna finančna sredstva za realizacijo programa, kar privede do absurdne situacije, ko organizatorji — redaktorji programa ne dobivajo ustreznega honorarja za svoje delo, tako da z njihove strani lahko govorimo o entuziazmu — odgovornosti do tega, da se vzpostavi razlika do vladajoče kulturne politike. V današnji ekonomske situaciji — realnosti se tako stanje minimalnih finančnih sredstev kaže kot onemogočanje kontinuiranega dela v okviru ŠKUC.

V Ljubljani, dne 13.9.1982

M. Gržinič
B. Borčič

sanje romana lenarčiča

Roman Lenarčič se je kot kakšen pes priplazil do stanovanja, v katerem je bil začasno nastanjen. Ura je bila tri zjutraj in marsikdo, ki bi to bral, bo pomislil, da je bil Roman Lenarčič pijan. A ni bil. Tudi drogirana ne. Roman Lenarčič se je plazil kot pes popolnoma trezen. Prav tako ni bil bolan in celo utrujen ni bil niti malo. Od česa bi se le mogel utruditi? Konec koncev sploh ni prihajal od daleč: le dve ulici niže je bil na obisku pri prijatelju Flisu, kjer je pil čaj, jedel piškote in kramljal. Ko se je tega ob trih zjutraj nekako naveličal, se je na kratko poslovil, stopil skozi vrata in se v trenutku znašel na vseh štirih. Od takrat naprej se je vse do vrat svojega stanovanja plazil kot pes. Celó zarenčal je enkrat vmes, takole sam pri sebi, ko je hotel prečkati cesto, pa je izza ovinka z veliko brzino pripeljal motorist in je moral na hitro odskočiti. Sicer pa razen tega motorista na celi poti domov ni srečal žive duše.

V hišo, v kateri je prebival, je prišel skozi dvorišna vrata. Vrata na ulico so bila ponoči vedno zaklenjena, on pa sploh ni imel njihovega ključa. Tako mu je bilo čisto samo po sebi umevno iti naokrog in niti malo ni pomislil, kako bi bilo, če bi moral kar naenkrat z rokami, ki jih je zdaj uporabljal kot sprednje tace, seči v žep po ključ. In kako bi bilo potem, ko bi odklepal vrata. Ali bi se vzravnil kot človek, se pravi se postavil na zadnji dve nogi, odklenil in vstopil, ali pa bi to storil tako, da bi se z eno roko, še vedno opriral ob tla, medtem ko bi z drugo odklenil vrata in pritisnil na kljuko. Ali pa mu niti to ne bi uspelo in bi kot vsak pravi pes v taki situaciji začel lajati, da bi priklical nekoga, ki bi mu namesto njega odprl vrata? Ali pa ne bi storil niti tega, ker bi mu bilo preveč nerodno, da bi ga kdo iz hiše videl v tem čudnem položaju? Na te variante Roman Lenarčič torej ni niti pomislil. Ravnal je nagonško, saj, kot smo že rekli, sploh ni imel ključa od glavnih vhodnih vrat. Iz izkušnje je vedel, da so ta ponočitako zelo pogosto zaklenjena, da se ne izplača niti poskusiti. S tem si človek samo podaljšuje pot, do tega pa mu ni bilo, pa čeprav, tudi to smo že rekli, ni bil niti najmanj utrujen. Sel je preko dvorišča do zadnjih vrat, za katera je vedel, da niso nikoli zaklenjena, pa tudi zaprta ne: med vrata in podboje je vedno postavljena opeka, ker ima v pritličju živeča gospa psico, ki jo, kadar je treba, spušča na dvorišče seat.

Tako Romanu torej ni bilo treba niti na kljuko pritisniti. Smuknil je lepo v vežo in potem po vseh štirih po stopnicah do tretjega nadstropja, kjer se je končno znašel pred zaklenjenimi vrati, s ključem v žepu, vendar z rokami z občutkom sprednjih tac — v pozni psi.

V tem trenutku bi po mnenju pisca Roman Lenarčič lahko popolnoma brez problemov vstal, se kot človek vzravnil, odklenil vrata in stopil v stanovanje. Pa tudi opirajoč se na eno roko bi lahko z drugo segel v žep po ključ, odklenil vrata in pritisnil na kljuko. Brez problema. Samo pomisliti bi mu bilo treba. A glej — Roman Lenarčič niti za trenutek ni pomislil na kaj takega. Niti za trenutek. Znašel se je pred zaprtimi vrati, za katera se je počutil popolnoma brez moči, da bi jih odprl. Znašel se je pred temi vrati in zdelo se mu je, da je z njegov konec. Celó zalajati ali kako drugače opozoriti nase ljudi, ki so bili v stanovanju, si ni upal. Enostavno se je na predpražniku zvil v klopčic in, resda ga je sprva malo zeblo, zaspal.

Se predno pa povemo, kaj je tistih nekaj uric, predno so ga zjutraj tako speeega našli, sanjal, povejmo tole: Roman Lenarčič ni bil kdorsigabodi. Bil je študent prvega letnika, ki je, potem ko je odslužil domovini leto vojaščine, prišel v Ljubljano in se kot podnajemnik nastanil pri ljudeh, ki so sedaj spali v stanovanju, v katerega ni mogel, in ki ga bodo, ko bo prišla prava ura, prvi našli in si sivar, vsaj na trenutku, preden ga bodo prebudili, razložili s tem, da je izgubil ključ. A puštimo to. Za nas je v tem trenutku Roman Lenarčič zanimiv iz nekega čisto drugega razloga, in sicer zato, ker se je prav on zadnje tri dni, preden se mu je zgodila že omenjena nepriklipa, odpravil na Studentski kulturni center, da bi se pozanimal glede možnosti vključitve v delovanje omenjene institucije. Do ŠKUC pa iz razlogov, ki jih tudi ne bomo navajali, ni prišel niti prvi niti drugi niti tretji dan. Spregovorimo torej mi, vzpodbujeni od tega tragičnega primera, nekaj kratkih besed o Studentskem kulturnem centru.

Studentski kulturni center oziroma ŠKUC biva zaenkrat še vedno na Starem trgu 21 v prostorih, ki so predvsem galerija. V njih se redno, z izjemo nekaj počitniških mesecov, povprečno vsakih štirinajst dni vrstijo razstave, ki predstavljajo sodobno mlado — v glavnem slovensko in jugoslovansko — likovno ustvarjalnost. Ista redakcija, ki vodi galerijsko politiko ŠKUC, izdaja občasno tudi literarno — (oziroma teoretsko) — likovne biltene, imenovane Galerija ŠKUC izdaja. Nekateri od teh števil je še vedno mogoče videti oziroma kupiti v ŠKUC.

Sicer pa ŠKUC ni galerija (oziroma prostor, ampak organizacija, ki obstaja že več kot deset let, pa je šele pred par leti dobila svoje prve prostore — galerijo na Starem trgu 21. ŠKUC ima tudi glasbeno (organizacija koncertov, pa tudi produkcija plošč), filmsko (projekcije »tistih filmov, ki jih v Ljubljani drugje ni mogoče videti« in lastna produkcija), založniško (zadnje čase je ta dejavnost bolj mrtvoudna, ima pa bogato in uspešno polpreteklo zgodovino), video (doslej je bila brez lastnih aparatov omejena na majhno število predstavitev različnih smeri videoarta) in gledališko dejavnost. Gledališka dejavnost ŠKUC (tu gre za delo petih gledaliških skupin, tečaj pantomime, ki ga vodi Andres Valdez in za organizacijo gostovanj tujih gledališč) je doslej edina, ki je združena z istovrstno dejavnostjo pri Studentskem kulturnem društvu Forum. ŠKD Forum (pisarno ima v kleti 10. bloka Studentskega naselja) je ŠKUC sorodna organizacija, z nekoliko različno preteklostjo, a vedno bolj povezana in eden — druga — dopolnjujočo sedanostjo. Ima likovno delavnico s sitotiskom, goji glasbeno dejavnost, ki se deli na delo posameznih bendov, organizacijo koncertov in delovanje diska Student (ta je v kleti 4. bloka Studentskega naselja, posamični ali skupinski ogledi pa so možni vsak torek, sredo, od oktobra naprej tudi četrtek, petek in sobota med 20. in 24. uro), že omenjeno gledališko dejavnost, v zadnjem času pa začnjo obvladovati lastne video aparature, s katerimi se ljubljanska študentska kulturna dejavnost podaja na povsem novo, v marsičem še nesluteno pot.

ŠKUC in Forum sta sedaj v fazi združevanja, združitve pa naj bi po vsej optimistični verjetnosti sovpadla s pridobitvijo novih, za njuno normalno delo že dolgo časa nujno potrebnih prostorov. Pa ne le za njuno delo, ampak za kolikor toliko zdrav razvoj ljubljanske mladinske kulture nasploh.

Kar pa se vključevanja v delo ŠKUC in Foruma tiče, tole: nikakor se ni mogoče vključiti le v že obstoječe aktivnosti. Brez dvoma so najbolj potrebni prav tisti, ki sami vejo, kaj hočejo. V vsakem primeru — pa naj gre za film, gledališče ali karsikebodi — pa je treba vedeti, da niti ŠKUC niti Forum lastnih aktivnosti v glavnem ne financirata sama, ampak sta odvisna od družbenih dotacij, kar pomeni, da je vsakoletna produkcija v precejšnji meri izvrševanje vnaprej sprejetih načrtov. Se pravi, da v ŠKUC oziroma Forum ni mogoče priti v vsakem možnem trenutku s projektom v glavi in z zahtevo po denarju za njegovo realizacijo. Tu vedno obstajajo tudi neki neprijetni obrasci, ki se jih je treba držati že zato, ker to nista organizaciji, ki bi imeli za svojo dejavnost denarja preveč. In sedaj, jeseni, je že nekako skrajni čas za predložitev delovnih načrtov.

(Sicer pa bomo o sanjah Romana Lenarčiča spregovorili kdaj pozneje.)

Andrej Rozman



NARAŠČAJNIKOM V VEDNOST

Tribuna: Kakšen je način participacije za študentsko zdravstveno zavarovanje?

Toth: Zdjaj gre za solidarnost na ravni republike — vsi delavci in delovni ljudje zagotavljajo ta sredstva v okviru občinskih zdravstvenih skupnosti.

Tribuna: Ali niso ravno občine protestirale proti participaciji?

Toth: Ne, teh ni bilo. Težave so bile z urejanjem oz. s tehnično platjo ureditve knjižnic. Tu so bili problemi. Nikoli ni bil to materialni problem, se pravi problem denarja. Težave so se pojavile, ker smo šele predlaskem odpravili urejanje, ki ni bilo v skladu z ustavo in našo zakonodajo. V starih časih smo imeli tako imenovani posebni sklad za zdravstveno varstvo študentov. To niti ni tako daleč nazaj, sklad je nastal leta 1970, 1971 l. Lociran je bil pri ljubljanski univerzi. Občinske skupnosti (takrat so bile to še regionalne zdravstvene skupnosti) so nakazovale skladu določena sredstva, z njimi je gospodaril kakor je vedel in znal. Tako se je študentom zagotavljalo varstvo.

Z novo ustavo, z ustanavljanjem občinskih zdravstvenih skupnosti, s svobodno menjavo dela itd. ni več mogoče imeti takega sklada, ni mogoče obravnavati nekaj izven sistema; po ustavi so za sporazumevanje na področju zdravstva pristojne samo zdravstvene skupnosti. Sem smo morali vključiti tudi varstvo študentov. Zdjaj ni šlo za nobeno drugo spremembo kot to, da se ta sklad ukine in da občinske zdravstvene skupnosti v celoti zagotavljajo svojim upravičencem varstvo. To pomeni, da ni nobene spremembe v pravicah, šlo je samo za drugačno lokacijo, to pa je pomenilo tudi spremembo izkaznic, ker naslova, kamor so preje zdravstvene organizacije plačevale račun za opravljene storitve skladu za zdravstveno varstvo študentov, pri-univerzi več ni. Zdjaj je bilo treba npr. v knjižico napisati, da ste upravičenec trebanjske občinske zdravstvene skupnosti. Te knjižice je bilo treba zato nesti strokovnim službam na občinske skupnosti.

Tribuna: Se pravi, da se tu kategorija študenta izmika, da ga — če sem brutalen — nihče ne mara...

Toth: Ne, jaz mislim, da ima naša družba kar precej razumevanja. Tu sem že sedmo leto, pa se še ni zgodilo, da občina za študenta ne bi hotela plačati.

Tribuna: Kaj pa v drugih republikah?

Toth: V drugih republikah pa problemi nastajajo, ker imajo strahotno neprilagodljiv sistem zavarovanja. Vsakomur, ki uveljavlja pravice v drugih skupnostih ali v drugi republiki, zavračajo plačilo računa. Pa to ne velja samo za študente. Pri njih gre sploh za čuden odnos do vseh, ki gredo v drugo skupnost, tudi znotraj svoje republike.

Tribuna: Kako je to urejeno na ravni republik, kako je z medrepubliškimi usklajevanjem?

Toth: Iz let 1976-77 imamo medrepubliški sporazum, ki se imenuje Samoupravni sporazum o postopku in načinu uveljavljanja pravic izven matične skupnosti, ki pa ga vsi izigravajo, ker ne deluje tako kot bi moral — tu so kar naprej neki zapleti, intervencije... Sploh imamo v zdravstvu polno starih navad in razvad, ki v ta sistem ne sodijo. To velja predvsem za druge republike.

Tribuna: Praktično se za študenta kot upravičenca ni nič spremenilo?

Toth: Ne, vse pravice so ostale nedotaknjene, s 46. členom zakona je vse zagotovljeno.

Tribuna: Kako je z zavarovanjem študentov, če so starši na začasnem delu v tujini?

Toth: Tu imamo drugačen odnos, ki pa ne vpliva na pravice, razlikuje se samo postopek. Vprašanje je, po kakšni liniji so ti delavci zunaj. Če jih je poslala naša organizacija, potem mora delovna organizacija plačevati prispevke normalno kot za vse druge delavce.

Tribuna: Se pravi, da študent, čigar starši so na delu v tujini, prav tako ničesar ne plača?

Toth: Ne, ne glede na to, od kod ima zavarovanje.

Tribuna: Kako pa je z zavarovanjem družinskih članov študentskih družin?

Toth: Tu je bila v praksi neka nejasnost, ki pa je v sistemu ni. Pri akih ljudeh ni pravega naslova za zavarovanje, tak človek ni ne delavec, ne kmet, skratka ni pravega naslova, ker pa imamo mi nacionalno zdravstveno varstvo že od leta 1974 (vsi občani s stalnim bivališčem na območju SRS imajo vse pravice iz zdravstvenega varstva), ima tudi ak otrok vse pravice. Iti je treba na občinsko zdravstveno skupnost, cjer ima oče prijavljen status in stalno bivališče, tam mu potem izdajo zkaznico kot občanu. Z njo lahko uveljavlja svoje pravice.

Tribuna: Kako smo ta postopek prenesli na občine?

Toth: V bistvu zelo enostavno. To se je zgodilo s l. l. 1981. Občinske zdravstvene skupnosti so pri univerzi prenehale združevati sredstva. Sklad je poravnal račune do 31. 12. 1980. Občinske zdravstvene skupnosti so pri univerzi prenehale združevati sredstva. Sklad je poravnal račune do 31. 12. 1980, v tem času so bili vsi študenti obveščeni, da si morajo urediti svoje izkaznice. Če je bilo že prej v izkaznici isno razvidno, kje sta oče ali mati zaposlena, ni bilo kaj urejati. otem je tajništvo fakultete samo potrdilo vpis.

Tribuna: Kam je šel potem sklad z univerze?

Toth: Ta sklad je bil likvidiran.

Tribuna: Potem se sredstva stekajo v občinah?

Toth: Vsa sredstva se stekajo v občinah. Če je občina revna, je deželna solidarnosti.

Tribuna: Kakšna je razlika med kategorijoj študenta in občana?

Toth: Razlika med študentom in občanom je na videz malenkostna, vsebinsko pa vendarle pomembna. Če zbolita študent ali občan, ni obene razlike, oba dobita vse storitve, ki jih rabita; za študenta namo preventivno zdravstveno varstvo — sistematične preglede, ponažne obiske, skrbimo zanj v obliki dispanzerske obravnave. Obnu pa zagotavljamo samo tiste storitve, ki jih rabi, ko zboli. To je va kategorija. Druga pa je, da je varstvo študentov predmet najširše lidarnosti v republikih, medtem ko zagotavlja varstvo za občane aka občina.

Našim mladim kolegom je treba povedati, da si morajo urediti knjižice v začetku leta.

Tribuna: Kako je z zavarovanjem študenta, ki ima prijavljeno talno bivališče drugje kot njegovi starši?

Toth: Če ima status rednega študenta, uveljavlja ravno tako svoje pravice, samo plačnik ni občina, kjer so zaposleni njegovi starši, ampak občina, v kateri je stalno prijavljen. Za inozemske študente plačuje prispevke ZAMTES (Zavod za mednarodno in tehnično sodelovanje), ki je udeleženec sporazuma o svobodni menjavi. ZAMES plačuje dogovorjeni znesek občinskim skupnostim v Ljubljani in Ljubljani in s tem imajo tudi študenti pri nas popolnoma enako varstvo kot vsi ostali.

Tribuna: Kako je s študenti, katerih starši delajo v deželah, ki niso podpisane tega sporazuma?

Toth: V tem primeru ima študent ravno tako vse pravice, samo da i plačnik tuja država. Tam, kjer imamo konvencije, nam ta druga država plačuje prispevke za družinske člane delavca, ki tam zunaj dela, v ržavah, kjer pa nimamo konvencije, se študent pojavlja kot uporabnik, pa njegove storitve pokrivamo z najširšo solidarnostjo v republikih.

Tribuna: Kako pa se kaže ta posebna oblika zdravstvenega varstva — patronaža v zdravstvenem varstvu študenta?

Toth: Če je kdo zdravstveno in socialno ogrožen, patronaža pome, kaj se z njim dogaja, v kakšnih razmerah živi, saj je od socialnega nja odvisno tudi zdravstveno stanje študenta. Sem spada tudi skrb higijenske razmere v menzah, študentskih domovih.

Tribuna: Na kakšni stopnji je kultura osebne higijene v študentskih domovih?

Toth: Predstojnica za zdravstveno varstvo študentov ugotavlja, da je ta nivo relativno nizek in da je veliko študentov zdravstveno slabo osveščenih; in to glede osebne higijene, zdravega načina življenja in spolne vzgoje.

Tribuna: V času sklada so se o tem pripravljala predavanja.

Toth: Tozd za zdravstveno varstvo študentov, ki je pravzaprav nosilec te dispanzerske obravnave, vsako leto pripravi program tovrstnega dela. Predloži nam svoj delovni načrt, v katerega so vključene tudi naslednje dejavnosti: predavanja, vzgoja, prosveta v obliki skupinskih obravnav, individualna vzgoja, predavanje množične vzgoje itn. Do sedaj predloženega programa nismo spreminjali. Drugo pa je, če oni tega, kar so predlagali, ne izvajajo. To se — morda zaradi kadrovskih težav — včasih zgodi.

Tribuna: Kaj je tisti moteči moment pri spolni vzgoji?

Toth: Morda vam bom povedal kakšno polresnico. Pravijo, da je dosti mladih študentk, ki so o kontracepciji popolnoma nepoučene, ali pa je nivo njihovega znanja presenetljivo slab, čeprav bi človek pričakoval, da je to selekcionirana populacija, ki o tem, če že ne vse, pa vsaj veliko ve.

Tribuna: Ali se vam zdi, da oblika preventive, ki je namenjena študentom (dvakratni sistematski pregled v celem obdobju študija) zadošča?

Toth: Dva sistematska pregleda — v prvem in tretjem letniku — sta ustavno zagotovljena, ostaja pa problem izvajanja pregledov.

Tribuna: Študij se vedno zavleče na več kot štiri leta. Ali se vam glede na to zdi zadosti, da je študent v npr. šestih letih dvakrat pregledan? Težko je pričakovati, da bo študent hodil na preventivna opazovanja, pomoč bo iskal šele, ko bo potrebna kurativa.

Toth: O sistematičnih pregledih se da vedno razpravljati. Na to, ali jih je preveč ali premalo, bi jaz prej rekel, da jih je preveč. Dober sistematični pregled, ki je temeljit, kateremu se zdravnik in cela ekipa posveti, bi moral biti takšen, da si zdravnik in ekipa tega uporabnika, občana zapomni za vse večne čase in da odkrije vse njegove bistvene psiho-fizične lastnosti in sposobnosti. Vse to mora biti potem tudi registrirano, evidentirano in potem tega ne bi bilo treba več ponavljati. Če sistematični pregled ni usmerjen v neke čisto konkretne znake, potem je to najlažja oblika zdravstvenega varstva — to so ugotovitve svetovne zdravstvene organizacije. Sistematičnemu pregledu bi morala slediti perfektna analiza stanja; v njej bi lahko ekipa ugotovila tudi nivo higijene. S tistimi s preslabo higieno bi se morala potem bolj poglobljeno ukvarjati, bodisi da bi bila to patronaža, skupinski pregledi, dodatni kontrolni pregledi, predavanja... Če gre za tovarišice, ki jih je treba podučiti o kontracepciji, je za to na voljo ginekološka ambulanta, ki bi se temu morala posvetiti. Popolnoma drugače bi se bilo treba ukvarjati s podhranjenimi ljudmi. Vidite, to je namen sistematičnega pregleda. Žal mi tega ne delamo; zgolj povečevanje števila sistematičnih pregledov ne bi dalo boljšega učinka. S sistematičnimi pregledi bomo izločili pojav ledene gore, izločili tiste, ki pravzaprav že sami vedo, da je z njimi nekaj narobe in ki nam bodo o tem tudi po tožili, ničesar pa ne bomo odkrili, posebno ne, če je na dan pregledanih 30 ljudi.

Tribuna: Nemara bi bilo le vredno poskusiti s predavanji?

Toth: Se strinjam.

Tribuna: Kako se izvaja prenos dokumentacije, v kateri je zabeleženo zdravstveno stanje dijaka, ko ta dobi status študenta? Kje pride do skupnega stika, kje se izmenjajo podatki o študentu, njegovih boleznih, morebitnih operativnih posegih in sploh vsi momenti, ki določajo zdravstveno stanje študenta?

Toth: Zaenkrat verjetno nikjer.

Tribuna: To je velika razpoka, ki je sistematski pregled ne more zamašiti.

Toth: To je kratek stik, ki pa ne obstoja samo na relaciji dijak—študent. Take prelome imamo v celotnem varstvu. Informacije tudi otroku, ko konča predšolsko izobraževanje ne sledijo. Kartoteka iz otroškega dispanzerja ne gre v šolski dispanzer. V šolskem dispanzerju dobi otrok novo kartoteko, vse se začne znova, razen če anamneza odkrije kaj iz preteklosti. Kontinuiteto bomo imeli najbrž, ko bomo dobili računalniško oblikovan zdravstveno informacijski sistem, ki naj bi hranil vse podatke uporabnika.

Tribuna: Pri tem se metodologija zdravljenja študenta, predvsem mladine, že vnaprej bori s tistimi negativnimi rezultati, ki jih takorekoč sama proizvaja; začenjati na vsaki stopnji znova je pač za zdravstvo neekonomično.

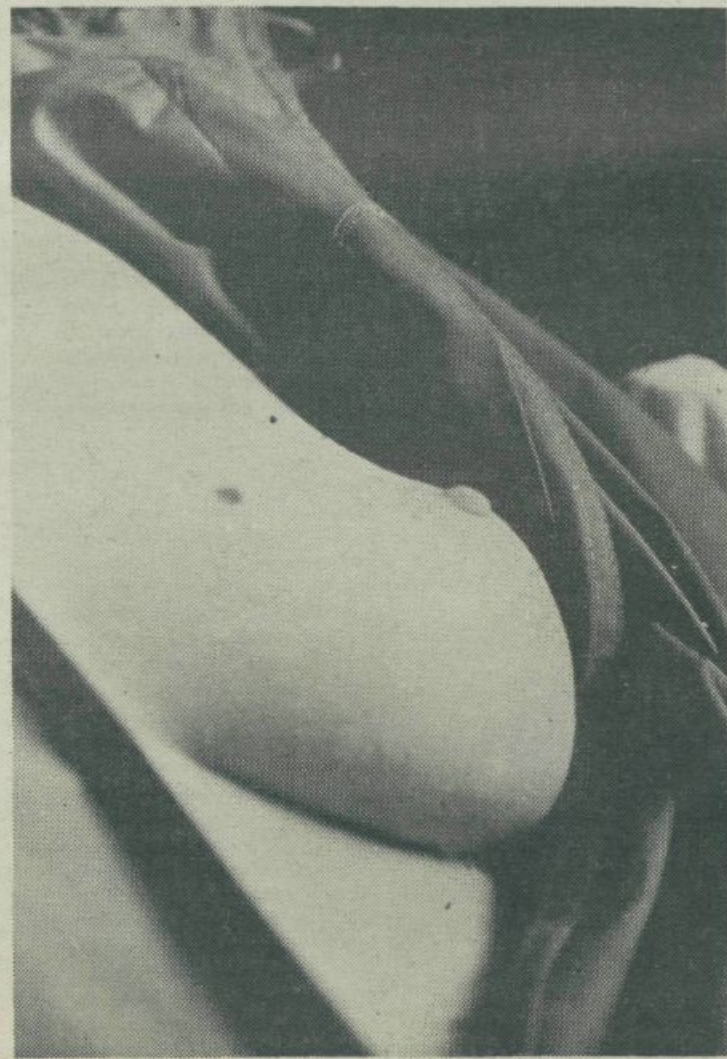
Toth: To je predvsem neracionalno, pomeni pa tudi veliko porabo časa in nepotrebna podvojevanja.

Tribuna: Sami priznavate, da je tu ključni moment, ki določa sam sistem, potem pa vse te fragmentarne, parcialne rešitve krpaajo tisto veliko luknjo, ki se kaže prav v teh prelomih? Se vam ne zdi, da bi bilo treba narediti nekaj drugega, namesto da se šiva te drobne luknjice?

Toth: treba je narediti sistemske premike. In ti premiki so ravno v tem, da izdelujemo računalniško podprt zdravstveno—informacijski sistem.

Tribuna: Kdaj bomo dobili ta računalnik?

Toth: Imamo sporazum o tem, nimamo pa še zagotovljenih vseh sredstev.



intervju s tothom

Individualni poslovodni organ
Zdravstvena skupnost SRS





Vzignalik in druge zgodbe

V oddaji Pisani svet pravljic in zgodb, ki je obenem tudi radijska la za višjo stopnjo, namenjamo nekaj besed premisleku ob vstopu v novo šolsko leto, poleg tega pa tudi nekaj pomislekov v zvezi s per devicijem afirmativnim odnosom nekaterih naših občil do problemov obraževanja in izobražencev nasploh, vendar se moramo najprej na m mestu zahvaliti novemu uredništvu Tribune, ki nam je omogočilo, e nekatere svoje observacije zapišem v takorekoč ničelni poziciji identskih glasil, predvsem v ljubljanskem okraju.

Menimo, da je metoda našega razmišljanja sicer že do dobra vpe- na (tudi na nekaterih drugih instancah) — potrebno je naglasiti, da e za kombinirano induktivno primerjalno metodo, ki temelji na alogiji in precendensih — pa vendar naj se na samem začetku obrno na stvar konkretno in — kot bi v glasbenem žargonu rekli: con o — vržemo rokavico dvoboja v obraz bralstvu in to s primerom, katerega menimo, da ne bo nekateri posameznikom upočasnil nega bitja in kvalitetno vplival na nadaljni razvoj problema šolske reže in z njim šolajočega se kadra.

Preden pa pričnemo, bi se radi še enkrat z vso digniteto in spoštli- stjo zahvalili homologno mislečemu uredništvu pričujočega časopi-

galnik preizkusiti, že ga je kanil ukresati, pa se izza vogala pripodi stara vešča; za njo so tekli organi represije, vešča pa se je med tekom na ves glas drla: »Primate ga daltonista, anarhista, on ima vzignalik.« Strpali so ga v zapor, kjer je imel možnost premišljevat o svojem znanju v okviru institucije.

PRIMER B

Preiskovalni sodnik nekega večjega balkanskega mesta odredi pripor za tovariša B.M., za katerega se utemeljeno sumi, da je svojo ženo — z njo je stanoval v četrtem nadstropju neke stolpnice — najprej grobo namlatil, ji polomil rebra in nosno kost, izbil nekaj sprednjih zob in jo porinil skozi okno, da se je nesrečnica ubila. B.M. je nekaj minut po padcu svoje žene poklical postajo ljudske milice in inšpek- torju povedal, da se je njegova žena sama vrgla skozi okno. Inšpektor je upravičeno podvomil v verodostojnost izpovedi in je ukazal opravi- tivo obdukcijo na telesu umrle. Obdukcija je pokazala, da je umrla že pred domnevnim samomorom posedovala sledove udarcev na obrazu in životu, zlomljeno kost, nekaj zlomljenih reber, zato je upravičeno odredil preiskovalni zapor zoper B.M.

Strokovnjaki nacionalnega zavoda za obdukcijo so pod prisego po- trdili, da je umrla že pred padcem posedevala smrtno škodbe in je tako smrt gotovo nastopila že pred padcem. Preiskovalni sodnik sumi, da gre za gnusen umor in ukaze preiskavo nadaljevati, da bi najhitreje pripeljala do zanesljivih zaključkov.

Naj tam mestu sledi nekaj napotil in uporaba metode, ki smo jo opi- sali na začetku, najprej pa seveda vprašanje, kaj pomenita obe zgodbi. Kot je iz konteksta prve zgodbe razvidno gre za nekoliko predelano verzijo pravljice H. C. Andersena z naslovom Vzignalik. V njo so vključeni nekateri bridki momenti v procesu pridobivanja znanja, v drugi zgodbi pa gre za posnetek časopisnega poročila s strani »kroni- ka«, ki v poslednjih besedah poroča o družinski tragediji in o njenih do- menjih v posledicah. Kot je bralec lahko že ugotovil, sta obe zgodbi — čeprav sta izbrani naključno — v neki konstitutivni povezavi med sabo, kar se da sklepati že po tem, da sta vključeni v neko širšo celoto, v kateri gre za problem resnice, za katero vemo, da se vzpostavljata kot pot do same sebe, ki je ob enem tudi del same resnice, ne kot ab- straktno istovetenje rezultata, temveč skozi posredovanje. Če gre v primeru A za približevanje k resnici preko predestinirane ujetnosti — na eni strani na mitično podlago, na drugi pa referenčno korelacijo z institucijo, ki se razgradi na dva simbola — lahko za primer B trdimo, da skuša s svojo žurnalistično — realistično tehniko v primer A vnesti zmedo, ki se lahko primerja z zmedo šolajočih se mladeničev in mla- denk. Vendar je to le eden izmed stranskih učinkov, kot je recimo tudi stranski efekt obraževanja ničelna pozicija študentskih glasil.

O primeru A je vsekakor nujno treba povedati tudi tole: primer A s svojo zaprto strukturo ne omogoča nikakršne rešitve iz kroga, v kate-

rem se študent NN nahaja. Neizogibna je ujetost v mrežo šolstva kot institucije, iz kroga se je mogoče rešiti samo tako, da se ga zamenja. Zato je poleg reforme srednjega šolstva, ki ravnokar poteka, nujno potrebna tudi reforma naslednje stopnje izobraževanja, sicer bo ad in- finitum študent NN zmeraj znova nasel čarovnici in se po instituciji pehal za ognjenim vzignalikom znanja. Treba je torej že na stopnji prej — se pravi dijake — pripraviti na to, da znanja v tej obliki ne po- trebujejo, da potrebujejo delavno znanje, da se lahko samo na tak način rešijo svoje intelektualne ukletosti in ne zabredajo v mrežo tako formirane insitucije. To pa se lahko zgodi — kot implicira že sama zgodba — samo z redukcijo znanja in sicer z redukcijo samoreflek- tivne pozicije, samovmeščanja v šolsko mrežo.

Če študent NN torej ne bi bil študent, ne bi padel pod uroško skuš- njavo čarovnic z namenom, da se polasti prometejskega ognja. Prva zgodba nas torej pouči o prekletstvu znanja, ki potiska individua v ak- cijo, medtem ko ravno zaradi znanja ne zmore prebiti svoje strukture in je s tem obsojen na življenjsko hlapčevski odnos nasproti svojemu znanju. Resnica je torej v vednosti o nevednosti.

V drugem primeru — se pravi v primeru B — gre za vzpostavljane resnice skozi represijo, ki se v časopisnem primeru kaže na dveh nivo- jih: individualna represija, ki se izkaže skozi juridični postopek in pa represija nasploh, ki se izkaže skozi ideološko represivni podaljšek države. Tudi v tem primeru imamo opraviti s podobno strukturo kot v primeru A, njen glavni atribut je nezmožnost izstopitve subjekta iz strukture, ki se konstituira skozi represijo. Če bi namreč B. M. svoje žene ne vrgel skozi okno, potem ko ji je v stanovanju zadal smrtno po- škodbe, bi prav tako ostal vpet v kolesje represije, kot če bi jo skozi okno vrgel še živo. Tudi v tem primeru se možnost izstopanja iz struk- ture kaže kot redukcija strukture (sprememba ali ukinitvev juridičnega sistema), kar pa je kaznivo prav po paragrafih tega sistema, ki se ga želi spremeniti, če želi B.M. stopiti iz strukture; to je razvidno iz pri- mera A, kjer se želi B.M. znanja, ki ga poseduje, anarhija NN obravnava po tem represivnem obrazcu.

Kaj nam torej ostane na koncu, kaj je tisti spodbudni quantum vis, kaj in višje, kar bi napisali ljudem, ki pravkar odpirajo duri visokosol- skih in visošolskih zavodov, pa se niti ne zavedajo odgovornosti in ne- varnosti, ki jim jo s tem aktom nalaga družba?

Ujetost želje po znanju je očitno neizogibna, dokler se želja ne unči ali pa se ne spremeni v obstoječo svodi, ki to željo vzpostavlja. Sklep ni ravno spodbuden, vendar so se vsi na to pot podali samovolj- no, kar nas očitno napeljuje na ljudski rek, ki pravi, da se je treba nau- čiti plavati, če pač padeš v vodo, naj bo to že hrbtno ali prsno.

Kljub temu pa lahko tako uredništvu kot tudi brucem zaželimo ve- liko vsega, kar si sami najbolj želijo pri svojem delu, predvsem pa zdravja, kar bo stvar upajmo premaknilo z ničelne pozicije.

Matjaž Potokar

kje in kako naj študent in študentka bivata

DA BI BIL NJUN PRISPEVEK K SPLOŠNI STVARI PRAVILEN, VZOREN IN DOSTOJEN VSAKEGA PRAVEGA SAMOUPRAVNO SOCIALISTIČNEGA MLADINCA

Znano je, da imata mladinec in mladinka, ki se opredelita za študij, za bivanje na voljo več možnosti. Katere so te možnosti? Nasplošno jih je dvoje.

Prve imamo za tipični ostanek, ki v samoupravni socializem sega iz prejšnje zgodovinske epohe, iz kapitalizma. Te možnosti so še danes zelo razširjene v sosednih kapitalističnih deželah, ki pa so sosedne samo na prvi pogled. Kajti visoko razvita samoupravna zavest vsakega posameznika in družbe kot celote (naš razvoj je usmerila v še bolj povečano razvijanje samoupravnih odnosov — njihova premožna razvitost se kaže predvsem v še vse preveč šibki državi; prvi in najpoglavnejši cilj samoupravljanja pa je ta, da napravi čim močnejšo državo — ker je s tem izpolnjen eden temeljnih pogojev, da država tudi odme) je namreč med sosednimi kapitalističnimi deželami in našo socialistično in demokratično družbo postavila pregrado, ki je praktično — razen v izjemnih primerih — skoraj ni moč prekoračiti. Katere so torej možnosti za bivanje takorekoč po vzorcu gnilih ostankov presežne kapitalistične epohe pri nas? Te možnosti so nasplošno tri:

- a) bivanje pri starših
- b) bivanje v podnajemniškem razmerju
- c) vsakodnevno vračanje v rodni kraj

In kaj bo za te tri možnosti značilno? Vse po vrsti so slabe in pomanjkljive. Predvsem pa je slabo to, da nikakor ne dvigujejo samoupravne zavesti — vemo, da so samoupravni odnosi najmanj razviti prav v družini, rodnem kraju in podnajemniških odnosih, ki so odnosi zatiralstva, oduševstva in nemilega izkoriščanja človeka po človeku. Razen tega pa je treba posebej poudariti, da opisana razmerja, ki na žalost še vedno koreninijo v kapitalističnih odnosih in cenemem idealizmu, vse tri možnosti drastično zmanjšujejo učinkovitost študijskih prizadevanj vsakega mladince in mladinke. Nekatere bistvene potože kažejo celo na to, da so to najbolj poglavni vzroki za še vedno velik osep: mladi se ne morejo v celoti posvečati svoji primarni dejavnosti — študiju. Prav tako gre temu pripisati zanemarjanje udeležbe v neposrednem študijskem procesu, kar ima za sam študij izredno kvarne učinke. Tudi ne gre prezreti tega, da se v nemogočih bivanjskih razmerah porajata nemoralnost in lenoba, veliko je primerov za socializem nemogočega in nezasiščenega namigovanja, kar vse vodi k prevelikemu zblizovanju med obema spoloma. Znani so že celo primeri predzakonskega spolnega občeovanja, ki je rezultiralo v nezahelenih vzorcih reprodukcijo človeka kot vrste, kar morata nujno odklanjati tako posameznik kot tudi družba v celoti.

Drugi problem, ki se pojavlja na tej ravni, je prehrana. O tem pa samo tole: znano je, da razmerja med družbeno prehrano, ki jo študentu ali študentki nudijo obrati družbene prehrane, in prehrano, ki jo študent dobi doma ali kupi v trgovini, nista primerljivi. Prehrana, ki jo študent dobi doma, pri starših, ali pa na ulici, je še vedno polna buržoaznih primesi, tako v pripravi kot tudi kasneje pri njeni realizaciji v praksi. Prav zato se bomo taki prehrani absolutno odrekli.

In končno: znano je, da ima mnogo študentov in študentk doma — pri starših — lastno sobo, v kateri živijo sami. Podobno tendenco zasledujemo tudi pri študentih v podnajemniškem razmerju. Vse to pa pospešuje gnili buržoazni individualizem, za katerega vemo, da mu v samoupravljaljskih razmerjih ni mesta. Take tendence so škodljive tako za posameznika, ki se kasneje, ko že samoupravlja, nikakor ne more znati, odseva škodljiva nasprotovanja razvoju samoupravljanja, trdovratno pristaja na stara, tipično malomeščanska stališča kot tudi za vse hitrejši družbeni razvoj.

Res pa je, da te izrazite starosvetne, vburžoazno preteklost naravnane tendence pri nas vse bolj izginjajo, pač v skladu z vse večjim razvojem socialističnih samoupravnih odnosov. Kako tudi ne, ko pa nimajo prav nobene družbene podpore, bogotijo se takorekoč na robu družbe kot celote, prav tako pa jih obsojajo vse najnaprednejše sile v najširši fronti delovnih ljudi v SZDL, na čelu z Zvezo komunistov — avangardo delavskega razreda. Zato ni niti čudno niti presenetljivo, da je vse manj in manj študentov in študentk, ki imajo svoje bivališče pri starših, ki se vsakodnevno vozijo nazaj v rodni kraj ali pa so prisiljeni stopati v podnajemniško razmerje. Izmed vseh študentov na ljubljanski univerzi jih tako biva le še dobri tretjini. Ogromna večina ostalih se je odločila za drugo možnost gibanja.

CVETJE Z VRTOV SV. FRANČIŠKA

Druga možnost za bivanje študentov in študentk je ena sama; to pa zato, ker je vsaka možnost, ki je zares prava in resnična, vedno ena sama: to je le še bolj hitro in globalno razvijanje samoupravljanja v vsaki, še tako majhni skupnosti pri nas. Ta druga možnost je hkrati tudi nepravna — je tipičen doprinesek samoupravnega socializma k razvijanju bolj humanih odnosov med ljudmi, prejšnjim družbenim formacijam je še povsem neznan in tuja. Ta oblika bivanja in sožitja se imenuje študentski dom. Poudarili smo že, da živi v Ljubljani že skoraj ena tretjina študentov in študentk v študentskih domovih, kar je vsekakor ogromno, če to primerjamo z bednimi prilikami, v kakršnih živi velika večina študentov v kapitalističnem načinu proizvodnje dobrin. Razen tega je treba pomisliti, da je v kapitalizmu večini otrok iz delavskih družin študij že v začetku onemogočen, dostop na univerzo imajo samo otroci iz privilegiranih slojev. To smo pri nas temeljito spremenili, novemu, socialističnemu študentu pa smo hkrati omogočili še bivanje v študentskem domu.

Zmotno je tudi nazadnjaško mnenje nekaterih posameznikov, ki neprestano ponavljajo: študentsko naselje sem, študentsko naselje tja. Tudi to je ena zablod, s katerimi je treba počistiti enkrat za vselej in glasno povedati tem bednim črvčikom v brk: ne, v Ljubljani ni študentskega naselja, v Ljubljani se ponosno razvija in že nekaj časa polagoma, a vztrajno krepí pravo študentsko mesto. To študentsko mesto pa nikakor ni kot so druga mesta. Ne, študentsko mesto živi in diha v svojih pododdelkih, ki so pravilno in smotno razporejeni na celotnem območju Ljubljane. Vprašali boste: zakaj pa ni to novo, študentsko mesto strjeno, v celoti na enem kraju, saj je na ta način študentska populacija v sebi razbita ne more prav pokazati svoje moči pri upravljanju in vodenju svojega mesta?

Treba je pomisliti, da moč študentov ni v tem, da so na enem kraju skupaj, moč študentov je v tem, da ustrezno sodelujejo v upravljanju in graditvi socializma vsak na svojem območju Ljubljane, pač glede na to, kje je mesto njegovega pododdelnega doma. Tako imamo v Ljubljani tri večje pododdelke in nekaj manjših pododdelkov študentskega mesta:

- pododdelek v Rožni dolini, ki se ga še vedno zmotno drži staro ime študentsko naselje;
- pododdelek na Gerbičevi ulici, ki se mu je prav v tem letu pridružil dislocirani oddelek pododdelka v bivših dijaških domovih na Gerbičevi ulici, kar je zmogljivost študentskega mesta povečalo za približno petsto kaj pripravnih postelj v prijaznih dvoposteljnih sobicah za študente;
- pododdelek za Bežigradom, v prijaznem okolju, omejenem s FSPN-jem, z ekonomsko fakulteto in s pedagoško akademijo;
- manjše pododdelke pa bomo našli raztresene tudi drugod — vsak pomembnejši del Ljubljane ima tudi svoj pododdelek študentskega mesta.

Poleg že naštetih pa se v vseh pododdelkih pospešeno gradijo novi in novi, še lepši, še zračnejši in še prostornejši bloki za študente. In ni

več daleč čas, ko bomo lahko s ponosom dejali: ali je še kje družba, ki tako skrbi za študente, kot naša? Ali je še kje dano toliko možnosti za razvoj Univerze v celoti, za povečevanje študijskih sposobnosti študentov in za vse večjo rast znanstveno — raziskovalnega dela, ki je s tem neposredno povezano? Nikoli in nikjer, in na ta prizadevanja celotne družbe smo lahko upravičeno ponosni. Velika skrb, neumorno bdenje in spremljanje vsega, kar se tako ali drugače veže na Univerzo, preudarno načrtovanje vseh najnaprednejših samoupravnih sil, ki je že opravilo temeljite analize prehojene poti in pri tem našlo svetel zglede v revolucionarni koncepciji usmerjenega izobraževanja, pa bo prav kmalu rezultiralo v prav tako revolucionarni reformi Univerze — njej bomo v prihodnosti posvetili še mnogo pozornosti.

DOM, DRUŽINA, NAROD, DOMOVINA

Pa se sprehodimo po enem izmed desetih blokov — v največjem pododdelku študentskega mesta — ki se gradi in razvija v Rožni dolini. Skozi široka, steklena vrata bomo vstopili v prostorno avlo, kjer je najpomembnejši prostor soba za dežuranje ali dežurna loža, v njej študentje izmenoma bdijo nad domskim redom in mirom. Tu je priložnost, da mladina v praksi preveri prednosti in odlike delavske samokontrole. V tej službi, ki je za marsikoga prva častna naloga in dolžnost, je udeležen prav vsak študent, nespoštovanje te njegove



osnovne socialistične dolžnosti pa se strogo kaznuje. Resnici na ljubo je treba dodati, da takih primerov kršenja samoupravnih dolžnosti veliko, še več: taki primeri so izjemni in ponavadi prav kmalu odjemajo, da se za njimi skriva škodljiva in nesamoupravna dejavnost katerih posameznikov, ki bi radi le rušili in rušili; za njihovo kritiko značilno to, da je povsem nekonstruktivna. Prav zato se take kršitve strogo kaznujejo, trije opomini v tem smislu so dovolj, da se študent za vedno poslovil od študentskega mesta, pogosto pa se zgodi, da taki posamezniki kmalu zatem opustijo tudi študij. In prav je to!

V avli doma študentov, vanjo bomo pravkar vstopili, najde svoje vezno in nujno mesto oglasna deska, nekakšen domski stenčes, na katerem se študentje medsebojno obveščajo o najvažnejših stvareh, ki devajo njihovo skupno življenje tako v študentskem mestu kot v družbenopolitični skupnosti. Tak domski stenčes je tako pomemben del, na katerem se gradi študentska samouprava. Iz avle bomo šli na hodnik, v oči bode njegova bleščeča prostornost, pregledni svetilni prave posebej pa se vzi radiostij, ko opaziš, da je hodnik neverjetno čist in blesteče čist. Niti najmanjšega praška ne opaziš ali otipa hodnika bomo najprej stopili v prostor, ki je namenjen higieni. Vse čisto, svetlo, umivalniki in tuši, ki jih je toliko, da ima praktično vsak študent svojo.

Pot nas vodi naprej, v skupne prostore, v nekakšen klub, ki ga bomo našli v vsakem nadstropju kateregakoli študentskega doma. Tu bomo našli vse potrebno za tiste študente, ki si nemara zažele skuhati kavo ali pa poklepetati in se razvedriti z različnimi prijetnimi dejavnostmi po napornem študijskem dnevu. Kaj vse se ponuja vedoželjnemu očemu? V kotu, na primerni višini, pravci pravci barvni televizor, drugi kotu omara, v kateri so spravljene različne družabne igre in tam so si domiselni študenti omislili celo biljard in podobno.

Spet smo na hodniku. Na vsaki strani je vrsta vrat; le kaj se skriva njimi? Vedoželjnost nam ne da miru, zatorej pogumno potrka na najbližja vrata. Že se zasliši glas, ki nas prijazno povabi v sobo.

V sobo? To pravzaprav ni več soba, to je pravo pravceto stanovanje, v katerem sta se z ustreznimi odločbo naselila dva študenta ali dve študentki. Spola sta v študentskem mestu seveda strogo ločena, po sobah in blokkih. In samo izjemoma, če sploh kdaj, se pripeti, da bosta našli v sobi skupaj predstavnike obeh spolov; njuno življenje kot tudi družbeno življenje ločeno tako po vertikalni kot tudi po horizontalni ravnini.

V taki sobi, pravzaprav stanovanju, bomo našli vsega po drobnosti: mehki in dišeče pregrnjeni postelji, dve pisalni mizi, veliki in svetle barvi, dve vrsti preglednih polic, na katerih študenti vzorno hranijo študijske pripomočke. In stanovalca? Iz njihnih obrazov je razbrati, da sta v svojem študijskem bivanju srečna, hkrati pa odločna in prepričana v to, da bosta svoje študijske in družbenopolitične obveznosti kar najvestneje, kar najbolj natančno in uspešno izpolnila.

Poleg tega bomo našli še celo vrsto različnih namembnih prostorov, eni so namenjeni študiju, drugi se posvečajo bolj kulturni sprostitvi študentov po končanem študiju. Vzemimo disko — klub Forum v bloku pododdelka študentskega mesta v Rožni dolini. Ta klub se je časa svoje dolgoletne dejavnosti razvil že v pravi študentsko — mladinski center z osrednjo dvorano, s svojim lastnim bifejem, kjer so na voljo najrazličnejše, seveda povsem brezalkoholne pijače, z različnimi digimi, manjšimi dvoranami za ostale občudijsko — rekreativne dejavnosti študentov. Prav tako ne gre pozabiti velike in svetle telovadnice, katere vrata so noč in dan odprta za kar najrazličnejše športno telovadne aktivnosti študentov.

ITER ACTUS VIA AQVEDUCTUS

Poudarili smo že, da je bivanje v kateremkoli izmed pododdelkov študentskega mesta v Ljubljani zadeva, ki se tiče študentov v celoti. Po drugi strani pa smo omenili, da je že nastopil čas, ko študenti v Mestu biva ogromna večina študentov, način njihovega bivanja pa seveda povsem legalen. Kako pa se bivanja v študentskem mestu odloži tisti preostanek, ki je zaradi teh ali onih okoliščin izključen neposrednega, legalnega bivanja v »Mestu«?

Ta preostanek se ga udeležuje ilegalno, vendar na več moznih načinov legalizirano. Z drugimi besedami: tudi tisti, ki se v študentskem mestu »švercajo in se imenujejo ilegalci, tudi tisti se, povsem upravičeno imenujejo študentje, ker pač vlagajo vse svoje sile v to, da bi bili čeprav ne povsem enakopravni, udeleženci bivanja v študentskem mestu. Prav tako se vsi študenti udeležujejo mestnega upravljanja preko svojih delegatov, njihova dolžnost je zastopati pravice in dolžnosti vseh študentov. Te vrste upravljanja se realizira v delegatski konferenci, na kateri je bil rešen že marsikateri na prvi pogled nerešljivi problem, ki so ga študentje — delegati rešili skupaj z delavci — delegati študentskega centra, ki je upravno — operativni organ študentskega mesta. Že večkrat je bilo poudarjeno, da vlada med delavci študentskega centra in študenti sožitje in pripravljenost na spoprijem vsemih mogočimi ovirami, ki jih pred samoupravljalce postavljajo ponkod se vse premalo razvito samoupravljanje. Mimo lahko rečemo, svojemu študentskem mestu odločajo o svoji usodi skoraj povsem študenti sami.

Posebno skrb in povečano pozornost pa se v študentskem mestu posveča prehrani. Znano je, da je prehrana glavni vir življenja študentov, zato se je naša družba že zelo zgodaj prav posebej zavzela, njeno čim večjo učinkovitost. Kako pomembna je lahko prehrana študiju vseh mladih, vključenih v ZSMS, posebej pa študentov, na lahko izpriča tale zgodba: nedolgo tega je na novo delovno, socialistično dolžnost v združenem delu odšel mesar, zaposlen v menzi pododdelka študentskega mesta v Rožni dolini, ki se je nad vse skrbno vestno in sila izvedeno zavzel za čim bolj kakovostno, enakomerno enakopravno delitev mesa po porcijah: Zares težko, če ne nemogoče je v kratkem popisati, do kakšne izgube je prišlo, (Posebej je bilo poskrbljeno za solato).

S tem v zvezi ni več daleč čas, ko bo pravilna prehrana za študente dostopna praktično v vsakem kotičku Ljubljane, a kar si bo študenti center ob obilni pomoči vseh prizadetih subjektivnih sil na družbe zavzema s pomočjo že obstoječih menz v pododdelku v Rožni dolini, za Bežigradom ter z novo razdelilnico prehrane v samem centru Ljubljane, ki bo hkrati najodobnejša restavracija / najbolj moderna oprema in bo nudila kar najbolj kakovostno prehrano po zmernih cenah za vse študente. Razdelilnica prehrane pa bo omogočila prehranjevanje tudi na posameznih fakultetah: tako bosta združili obe najbolj pomembni in bistveni študentski dejavnosti: prehranjevanje in študij. Vse to pa za ceno, ki je glede na življenjski standard študijajoče mladine in visoko kakovost ponudbe, več kot ničena. Pr zato je izražena zahteva po podražitvi bivanja in prehrane (po podražitvi, ki bo bolj simbolična in samo od daleč spominja na pravo podražitev, ki smo jo z novimi samoupravnimi odnosi že zdaj najprej preskušali kot upravičena.

Sedaj pa lahko tudi končamo naš kratki sprehod z mislijo tovariš Engelsa in tovariša Lenina, ki kot da je bila zapisana na kožo pri nas: posebej študentske mladine:

«Generacija, ki je prevzela oblast, t.j. stara garda, začenja z likvidacijo države, prihodnje generacije pa nalogo dokončujejo.»

In kako bodo prihodnje generacije to najpomembnejšo nalogo dokončevale? Prihodnje generacije bodo to najpomembnejšo samoupravno — socialistično nalogo dokončevale izključno z besedami, ki bodo povzele po tovarišu Leninu, ko je dejal: Najpomembnejši spevek socialistične mladine v prehodnem obdobju socializma (pa je v tem, da se uči, uči in še enkrat uči. Kajti le tako bo uspešno vedla k svojemu kraju delo, ki so ga započele starejše, njeje predhodne generacije starih revolucionarjev.»

radio študent — dinamični socialistični kolektiv

Kdor Radio Študent že pozna, temu naslednjih nekaj vrstic ne bo povedalo dosti novega; tistemu, ki ga ne, pa ne bi zadoščal tudi dosti daljši zapis. Znano je, da se življenje upira papirju; celoten spekter dejavnosti tega mladega kolektiva je pač mogoče spoznati le na lastni koži. To je verjetno edini kolektiv daleč naokoli, ki dobesedno živi v prihodnosti — pri tem se seveda sklicujem na znano socialistično misel, da mladim pripada prihodnost. Teško bi komu od vodilnega poslovodnega organa pa do zadnjega urednika pripisal dosti več kot 25 let; povrhu pa so vsi še redni in spoštovani študenti na svojih fakultetah. Pa še enega zlatega socialističnega pravila se drži ta kolektiv: ne dopusti si, da bi notranje okamenel, da bi postal neokretna okostenela tvorba. Tako je redno zaposlenih le sedem nameščencev, ki pa se vsi izredno sramujejo svojega najemniškega položaja — vsi ostali združujejo delo na zdravi prostovoljni osnovi, na podlagi neposrednih živih idej. Kdo so ti slednji in koliko jih je?

Združujejo se v posameznih uredništvih, ta pa v skupnem centralnem uredništvu, ki je centralna programska instanca. V to umno zgradbo se vključujejo štiri uredništva (glasbeno, kulturno, aktualno politično in družbeno), vsako s po enim urednikom, ki predstavlja vez med sodelavci uredništva in centralnim uredništvom. Tako je najpopolneje omogočena vez med tistimi, ki program ustvarjajo in tistimi, ki program načrtujejo, organizirajo in koordinirajo. Nad vsem tem bdi tisti, ki je zadolžen za to, da vidi in ve vse, pa tudi oddaje mora podpisovati, preden se jih spusti v program — odgovorni urednik. Ni pa to še vse — kako naj delujejo možgani brez ust? In to, kar so usta za človeka, to je napovedovalska služba za radio — in to, kar so glasilke za človeka, to je tehnična služba za radio. Drug brez drugega ne morejo. Da pa med vsemi tremi organi vse lepo teče, da ne hodijo drug drugemu po prstih, skrbi vodja izvedbe programa, se pravi oseba, ki nosi napovedovalcu in tehniku oddaje, da jih ta dva lahko potem izvedeta. Za izvajanje je dosti stvari.

Vsak dan od 11. do 15. ure, ob petkih, sobotah in nedeljah pa še od 20. do 24. ure, čez dan na UKV (89,33 in 104,3 MHz) in srednjem valju (1242 KHz), zvečer pa samo na UKV, to zneso natančno štiri deset ur na teden. Gre za oddaje posameznih uredništev — preveč jih je, da bi jih naštevali; povejmo le, da se skuša v glasbenih oddajah odkrivati novo, drugačno in alternativno popularno glasbo, v vseh treh primerih takšno, ki v mladini utrjuje revolucionarno zavest, pri tem se kot stranski produkt poraja tudi zabava. Del zabavnega programa prevzema naše kulturno uredništvo, ki kulturi še posebej posveča in podpira vse, ki si v kulturi iščejo osebnega zadovoljstva in sreče. A znano je, da umetniške duše nasploh rade polete v višave — da bi se vsi skupaj enkrat ne znašli nad oblaki, skrbi aktualno politično uredništvo, ki pa skuša hkrati povedati vse, kar se načeloma ne more povedati. Da pa besede vseh treh ohranjajo pravo smer, da ohranjajo pred očmi pravi revolucionarni cilj, da se nehoti ne izneverijo zdravemu socialističnemu teoretskemu duhu — za tako teoretsko podlago skrbi družbeno uredništvo.

V diskoteki se lahko izbira med čez 2500 velikimi ploščami, 1000 malimi ploščami in prav toliko trakovi; radijski valovi sežejo tja do Kranja in še naprej. Vsak dan je vsaj trikrat na voljo kava, medtem ko za solidno finančno osnovo radia skrbi služba za ekonomsko propagando — delavci Radia Študent so si zadali nalogo, da morajo čim več dohodka ustvariti sami.

In če ste tale zapis razumeli kot povabilo za obisk, vedite, da je pravi naslov tale: Radio Študent, Studentsko naselje, blok 8 (v kleti). Vsak dan, ki ga boste preživeli v tem mladem in dinamičnem kolektivu, vam bo za dan podaljšal življenje.

RS
Pododdelek za stike
z javnostjo

tipični študent

7. september je bil izredno pomemben dan za Kazimirja Kosa. Kazimir se je točno tega dne prvič vpisal na seznam zgodovine slovenskih fakultet in postal študent psihologije na Filozofski Fakulteti v Ljubljani. Začelo se je torej študentsko življenje. Ker pa fant ni bil Ljubljčan, si je seveda najprej poskušal »zrihtati sobo (lujkno) za čas bivanja v slovenski metropoli. No, v študentskem naselju se mu to ni posrečilo, zato je redno prebiral časopis Delo. Po treh ali štirih ponudbah si je nekaj sobi podobnega našel v živorodnih pokrajinah občine Šiška in njene okolice. Seveda ni šlo mimo obveznih omejevanj osebnega radiusa premikanja oziroma prihajanja domov ob primerni uri. Kazimir je bil zadovoljen, da je sobo sploh dobil, zato se je vdal v usodo. Tudi predavanja so se že začela in tako je scena »zalaufala«. In kaj je bilo Kazimirju na faksu najbolj všeč? Jasno da ženske. Po predavanjih je obvezno zavil v gostilno pod Lipo, kjer je scena ob pici in točenem pivu potekala do zapiranja omenjene taverne.

Seveda je bilo treba žur nadaljevati in zbrana družina se je napotila v ljubljansko podzemlje alias v Študenta, kjer je džokej vrtil izbrane punk-komade. Ker zaradi velike gneče ni mogel kulturno plesati, se je Kazimir bolj posvetil osvajanju nežnejšega spola. Seveda ni šlo brez obveznega: »A daš en požirek?« in »A maš cigaret?«. Tako je Kazimir spoznal neko dijakinjo ljubljanskega liceja, ali točneje ene ljubljanskih usmerjenih gimnazij. Puna je bila res K.K., zato se Kazimir ni obotavljal in se je s punco zmenil za sestanek pod Lipo. V Študentu je večkrat zavil k sanku, kjer si je privoščil svojo priljubljeno okrepčilo. Domov je prišel dodobra zadet in tako je naslednji dan ostal kar doma, da si je ozdravil mačka. Na faks je sedaj hodil redkeje, v glavnem po inskripcije in frekvence, več časa pa je prebil pod Lipo, kjer je z nancem verjetno že stotič povedal, kako je stopal v Anglijo. Poiskal si je tudi »džob« preko študentskega servisa in si tako za nekaj časa rešil finančne probleme. Včasih je s punco zašel v kino, SKUC, prisoten pa je bil tudi na vseh glasbenih koncertih, najrajši na punkovskih. Doma je poslušal Radio Študent, v mestu pa se ga je dalo videti kako s sendvičem v roki bere študentski časopis Tribuna. V rodni kraj se je konec tedna odpravil obvezno s stopom. Ob koncu semestra si je sposajal zapiske in knjige, da bi opravil izpitne pogoje za vpis v naslednji semester. Večino noči je takrat prebedel ob kavi in debelih knjigah. Ko je vsoto paranojo Kazimir opravil, se je s punco odpravil stopat do Dubrovnika. Ni manjkalo raznih dogodivščin, zapisan je mladimi Angleži, Nemci, Nizozemci ali karkoli so že bili, ko se je vrnil, je z novim študijskim letom začel ponovno živeti po »študentsko«. Ta spis je nastal po rezultatih ankete, ki so jo izvedli slovenski časopisi o podobi tipičnega študenta.

Marko V. Ursič

Pogovor z Bogdanom Čepičem — predsednikom republiške konference mladih v vzgoji in izobraževanju o stipendijski politiki v Sloveniji

DOKUMENT II

Osnutek
Programske usmeritve XI. kongresa
Zveze socialistične mladine Slovenije

V ZSMS vidimo dvojnost delavčevega položaja v prehodni socialistični samoupravni družbi v odgovoru na ključno vprašanje, namreč: **kdo upravlja z materialnimi pogoji dela in kdo razpolaga in upravlja z družbenim dohodkom?** Da so to združeni delavci, ali da je to delavski razred skupaj z vsemi delavnimi ljudmi, je pogosta puhla fraza, s katero tudi v naši organizaciji ne skoparimo in tako pomagamo gojiti iluzije, da so bitke za samoupravni položaj delavstva že dobljene in da gre v bistvu zgolj za nekaj »slabosti in nedoslednosti« ali celo za nekaj »posameznikov, ki česa ne razumejo.« Tako stališče ne izraža le popolnega nerazumevanja protislovnosti družbenega trenutka, ampak se postavlja celo na stran tistih, ki za obstoječo družbeno in gospodarsko krizo krivijo delavski razred in delovne ljudi.

Kdo sodeluje pri razvijanju stipendijske politike in s kakšnimi interesi? Ne razumem. **Kdo?** Naj nastejem poimensko? **Ni potrebno. Gre za raznovrstne ustanove, ki kreirajo stipendijsko politiko.** To so univerza, gospodarska zbornica, sindikati, skratka vsi podpisniki družbenega dogovora o stipendiranju. Vsi si prizadevamo, da bi vspostavili enoten sistem stipendiranja. Pri tem ne gre za uveljavljanje parcialnih družbenih interesov, temveč si vsi podpisniki prizadevamo, da bi uveljavili čimbolj ustrezen način stipendiranja. Izvajanje stipendijske politike bi lahko ocenil kot dokaj uspešno, saj je 95% delovnih organizacij podpisalo samoupravni sporazum o stipendiranju. Ker se pojavljajo določene težave, smo na skupščini podpisnikov sporazuma sklenili, da bomo do konca oktobra pripravili pripombe na družbeni dogovor, ki naj bi ga izboljšale.

Kakšne so te določene pomanjkljivosti? Stipendije se valorizirajo po družbenem dogovoru s pričetkom novega šolskega leta glede na procent dviga dohodka v preteklem koledarskem letu. V obstoječih pogojih hitre rasti cen in visoke inflacije takšna zakasnitev pri valorizaciji stipendij ni primerna, saj tako višina stipendij ves čas precej zaostaja za rastjo realnih življenjskih stroškov.

Prav tako so še vedno neopredeljene obveznosti OZD do svojih stipendistov, ki po koncu šolanja lahko ali pa ne dobijo zaposlitve. Stipendija bi morala biti neke vrste vspodbuda za šolanje in s tem tudi obvezna stipendista za pravičen odnos do družbe. Tu ne gre za to, da bi moral stipendiranec sodelovati v političnem sistemu.

Kakšen je postopek valorizacije stipendij?

Valorizacija stipendij je vezana na osebni dohodek. Višina stipendije naj ne bi presegla 55% povprečnega osebnega dohodka, redno zaposlenega delavca v združenem delu. Stipendije se podeljujejo iz združenih sredstev in kot kadrovske stipendije posameznih organizacij združenega dela. Zaradi nagle rasti cen v lanskem koledarskem letu smo stipendije valorizirali že s 1. septembrom 1981 za 20% in s tem skoraj v celoti izkoristili možnost za povišanje stipendij v letošnjem letu. Ker so se lani osebni dohodki v SRS po statističnih podatkih v povprečju dvignili za 28,5% bi lahko, če bi se držali sporazuma, z letošnjim prvim septembrom valorizirali stipendije samo za 8,5% kolikor je še ostalo od preteklega leta. Zaradi nerealnosti takšnega dviga cen smo se v skupščini delegatov udeležencev samoupravnega sporazuma z glasovanjem odločili za večjo fleksibilnost pri valorizaciji stipendij in izglasovali 15% povišanje.

Zakaj ravno 15% povišanje?

Odločitev je bila težka. Nanjo je vplivalo več dejavnikov. Priliv sredstev za dodeljevanje stipendije iz združenih sredstev je omejen. Vsak zaposleni delavec prispeva v ta sklad 0,5% svojega bruto osebnega dohodka. Višji so osebni dohodki, več denarja je na razpolago za stipendije in obratno. S 15% zvišanjem stipendij bi nekako do konca leta ravno izpraznili sklad z mesečnim prilivom 9 milijard dinarjev. Osebni dohodki, naj bi se predvidoma v letošnjem letu dvignili za 15 do 20%. Resolucija predvideva 15—17% dvig cen v letošnjem letu, ki smo ga sicer že prekoračili, poleg tega pa so do konca leta zamrznjene vse cene in tudi stanarine v domovih. Ta dvig stipendij naj bi bil neka rezerva za »pričakovani« nenadni dvig stanarin, ki se v študentskih domovih obetajo z začetkom novega koledarskega leta. Stipendije bi sicer morebiti lahko dvignili še za kakšen procent več, vendar se to ne bi bistveno poznalo.

Težave se pojavljajo pri izplačevanju kadrovskih stipendij. V delovnih organizacijah, ki ne prejema rednih osebnih dohodkov, je tudi 15% zvišanje stipendij zelo vprašljivo. Zakon o sanacijah daje možnost delovnim organizacijam, ki so v sanacijskem postopku, da ne prispevajo sredstev v samoupravne interesne skupnosti. Med prispevki je ukinitvev izplačevanja stipendij svojim stipendištom običajno na prvem mestu. Če ni denarja za osebne dohodke, ga tudi ni za stipendije. Te zastoje si prizadevamo odpravljati z individualnimi razgovori v posameznih delovnih organizacijah.

Ob tem bi rad opozoril, da lahko dobijo socialno ogroženi ob svoji stipendiji iz združenih sredstev še dodatek v višini 3000 dinarjev, vendar republiška konferenca ZSMS ne more sama evidentirati in ugotoviti, kolikšen dodatek lahko prejmejo posamezniki. To je predvsem naloga komisij v osnovnih organizacijah. Poleg tega je možno dobiti pri stipendijah 1000 din dodatka za deficitarne poklice. Trenutno je zelo malo poklicev deficitarnih.

Pogovor pripravil
Dusan Turk

ENA REKI AMA

Slovenci pojemo; seveda, tudi pijemo ga. Ali da bo bolj verodostojno: Slovenci pijemo, kdaj pa seveda tudi kaj zapojemo. Da ne bo pomote: seveda se tudi pretepmo in počnemo še vrsto drugih reči (ampak to spada k reklamam za karate klub).

Pojemo že od takrat, ko je neki Praslavan preplaval tisto rusko reko. Od takrat se je ta dejavnost razmahnila čez vse razumne meje. Pojemo v gostilnah (če to s posebnim dekretom ni prepovedano), v kopalnici, pri popravilu avtomobila (če nam delo teče gladko), na vlaku (če smo sami v kupeju), pri ličkanju kuruze ter pri APZ Akademskem pevskem zboru.

Za to zadnjo možnost se vam zdaj na široko odpirajo vrata (tista na Trgu osvoboditve 1): Stopi skozi in se znašle se boš na avdicijah. Izberi samo se primeren trenutek: torek, 5.10. od 10. do 12. in 15. do 17. ure, sredi ob istih urah četrek ob istih urah.

Za zamudnike še torek, 12.10. ob istem času. Akademski pevski zbor »Tone Tomšič«. Trg osvoboditve 11.



JUDIČ NA FILOZOFSKJ FAKULTETI
ugoslovanska prazvedba politične groteske hrvaškega avtorja Iva Brešana.

+ Carlo Goldoni: GROBIJANI, komedija
+ Dominik Smole: ANTIGONA, drama
+ Odon von Horwath: KAZIMIR IN KAROLINA, ljudska igra
+ Zarko Petan: OBREKOVALNICA, gledališki komedijski omnibus
+ Arnold WESKER: CARITAS, zgodovinska igra
To je repertoarni načrt MGL v sezoni 1982/83.
Kolege študente vabimo k vpisu ŠTUDENTSKEGA ABONMAJA, ki bo v ponedeljek, 4. oktobra 1982 od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v Gledališki pasaji.
Pridite, veseli vas bomo!

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO



PALESTINA, PALESTINA (daljna in sama)

četrtek, 23. 9. 1982 (TRIBUNINA PREZA)

okrog enih popoldne. trg revolucije. mladina se zbira, zbira. transparenti, neka »politična zavest« ž. tisto, kar od nje ostaja, tisto, kar prihaja do besede, pride do svoje resnice tam, kjer vedno rečemo preveč ali premalo, nikoli »tistega«. Nemara kaj filtrirajočega od znotraj: Kolikor izjava govori, govori tukaj v dobesednem pomenu besede ravno dobesedno... To je dovolj za določene mehanizme znotraj specifičnega polja, ki ga vedno že preči zahteva šole same, zahteva sama... razvidna vprašanja dajo razvidne odgovore:

(bežigradska gimnazija)

Ja, šlo je za to, da so Izraelci vdrli v tisti dve taborišči in pobili ogromno prebivalcev, je bilo zelo veliko mrtvih. V šoli so nam velik povedal o tem, o tej situaciji tam dol, pravzaprav je pa naša dolžnost, da gremo, da gremo na to demonstracijo. A ja, kolk učinka bo pa mela, pa ne vem, si ne predstavljam.

No, tko, mi smo pač morali it sem, v šoli so nam tako rekli. Ne, nismo šli samoiniciativno, pa tud šole nič ne špricamo, mi mam šele zdaj šolo. O politični situaciji? No, ne vem... a kaj mislim... ne vem, nič ne mislim, pravzaprav nič ne mislim, ne.

Ve, kaj, jez bi ti najprej povedal, da dost ljudi, ki so zdaj tukej, sploh ne ve, kje je Bejrut, dej no, saj nimajo pojma. Jaz nič dost ne verjamem v vse skupaj.

A kje je Bejrut? Ja, no... na zemljevidu je čist mejčken. V Libanonu, jasno. ha, ha, ha, no... Ne, nimam dopoldne, nič ne špricam. Saj je itak obvezno. Če pa ne greš dobiš pa neopravičeno.

Ja, Libanon je zame zlo čudna država. Pa še sam Bejrut lahko štejemo za dve državi — Vzhodni pa Zahodni. Pa ta desnica, pa muslimani, pa kaj vem, sej se ne znajdejo, ne vem, no... A tole tukaj? Ne, to pa ni noben mirovni shod, jaz sem mislila, da bomo kaj demonstrirali, ne pa da ti dajo ene transparente... Tole ni nič. To je bla proslava, komemoracija, al kaj...

Pazi, noben ni mel nič od tega, edino par kolegov sem spet vidu, miting, ne. A ja, pa fotoaparati sem si kupil, da bi fotografiral. Se prav, da je pol tole tuki doseglo svoj namen. Zdej gremo pa mal po Lubljan, jez že komaj čakam...

(nek mimoidoči)

Jaz se ne bi strinjal, da je ta stvar postavljena. Ob takih svinjarajah, ki se dogajajo, je prav, da do takih zadev pride, bolj ali manj spontano, ne. Vsaj mislim tko... Sicer je pa vprašanje, če nimajo organizirane manifestacije večji učinek...

(šolarji — naprédj)

Ne, ne, tole ni tako, kakor si jaz predstavljam, vse nekaj obvezno, pa pod prisilo, pa tko. Ne vem, to ni to.

A Libanon? Ja, to je pa tam bliz Izraelske meje, kakšnih štirideset kilometrov narazen. Pol pa ni težko vdrat noter, a ne? A kje je Palestina? Ja, bliz enga morja, čak, kako se že reče. (medklic: »saj je sploh ni«) A ja, ni država, ozemlje je bilo sam dodeljen prebivalcem Palestince...

Izrael? Kakor je meni znano, so Izraelci dolg iskali svojo državo, tam od leta sendeset, je stari reku. Ja, ja, v šol so nam to povedal. Saj je zanimiva tema, ampak težko je vse spremljat. No, zdaj pa hojbo met še Palestino, ali tisto zemljo tam, no sej je tko al tko vseeno.

(pedagoška gimnazija)

Ne, sami smo prišli, v šol je bilo samo obvestilo. Ne, nismo šprical pouka.

(neznana šola)

kurc, pa ti transparenti. Men ga je ravnatelj dal, da ga moram nosit. Saj, se pa vsaj opiram nanga. A kakšen učenec sem? Ne, ne dober.

(gostinska šola)

Mi smo šli a šolo. Ja, so nam pripovedovali v šoli, neki tud sam vem, kje je Bejrut, pa to. Ampak ozadja pa ne vem, saj se tle enih stvari tud ne sme vedet.

(šubička)

jaz sem tle, ker moram bit. sicer je pa tko al tko brez veze, folk je segnan sem, to ni nobena prava manifestacija.

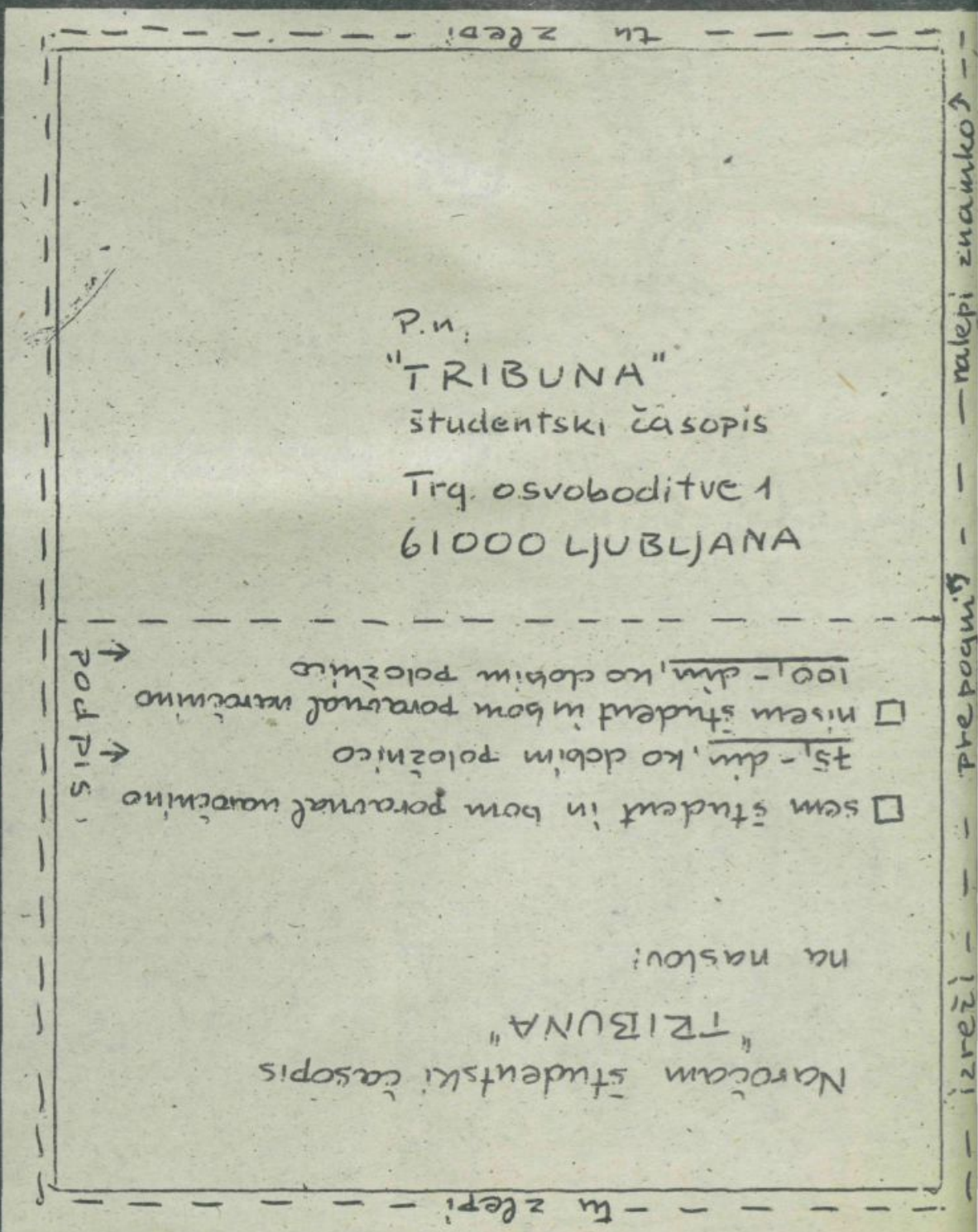
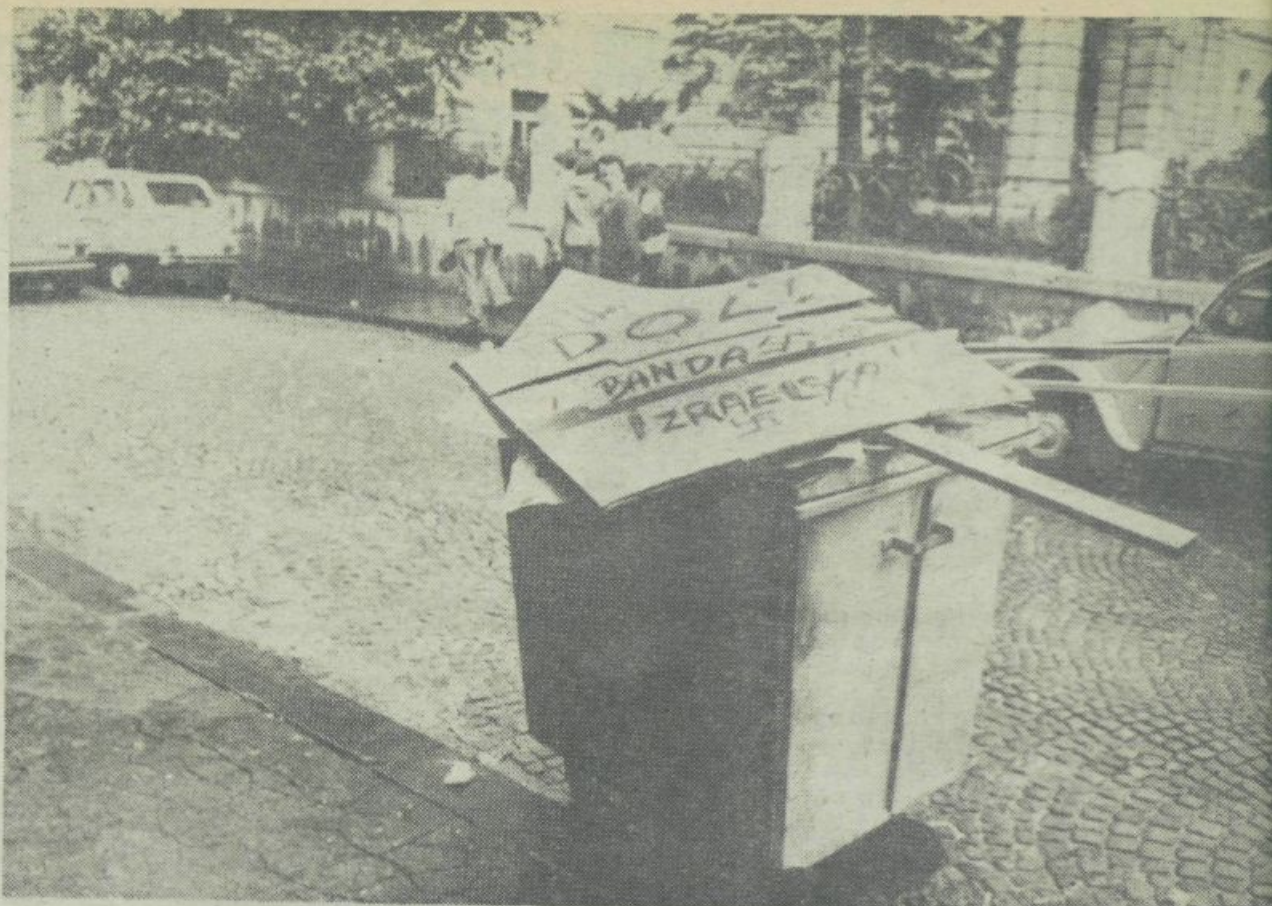
(neznana šola)

Tole, kar delajo Izraelci, je res od sile, saj zato pa tud demonstriramo na tem zboru, a se ti ne zdi?

saj je vseeno, kaj je. Tole še oddrkamo, pol gremo lahko pa domov.

(l. lužbenec)

Jaz sem slučajno tukaj. Ja, vem za kaj se gre. Prav je, da s tem pokažemo svojo zavest in prepričanje. Saj so dale — koliko? vem — družbenopolitične organizacije pobudo za to. Prav je, prav, da je toliko mladine; profesorjev pa nismo povprašali, ker jih na mestu samem pač ni bilo...



snutek pisma za

em Janez Štebe, okoliščine, v katerih pišem pa me opravičujejo za
 ujoče pisanje. Že tretji teden me zadržuje, ali se zadržujem v
 iatrichi bolnišnici Polje. Ne bom zdaj objasnjeval zle usode, ki me
 ipeljala sem, temveč za nas vse zanimivo vprašanje, o razmerah in
 njih življenja v tej majhni sobi, polni kar najrazličnejših, nadvse
 darjenih značajev. Če bi morda kdaj hotel študirati psihatrijo, bi
 vsa stvar celo pritegnila, z zanimanjem bi jih opazoval in prouče-
 Tako pa sem bolj v notranjost obrnjena osebnost in me te figure
 motijo, če se nisem v teh dneh navadil na vse to in me ne more
 biti nič več.

o dolgem uvodu samo nekaj besed o spanju, ki nam ga večini pri-
 skuje, saj tablete in injekcije, ki nam jih dajejo, človeka kar ubije-
 Če sem se kljub temu potrudil in nekako prežulil niti najmanj
 o knjigo Proces od Kafke je le zanimiva tema, ki me je pritegnila k
 ju. Prav lahko bi svoje vtise s tega prostora tu zelo lahko primer-
 procesom glavnega junaka K-ja. In kakšno primerjavo ki bi lahko
 rili, da ne bo preveč zgrešena. Dejstvo, da je trdnjski (birokrat-
 aparat je ustanove skoraj popoln v smislu, da smo tu zaprti in osta-
 no nevedni. Edino upanje se kdaj pa kdaj prebudi ob jutranji viziti,
 zvišeni doktorji spregovorijo z nami nekaj besed v tolažbo, le da
 se besede vse bolj enake od dne do dne, ne spremenijo pa se skoraj
 Tako se preostali dan vlečemo po sobi že vsi topi, no saj tako
 smo tudi ni, saj smo se že privadili. Prav zato se čudimo prijateljem,
 idejo na obisk, takoimenovanim normalnim ljudem, ker pravijo,
 njih razmerah ne bi hoteli živeti, pa ne vedo kaj bi storili podob-
 a položaju. Jaz pa vem, da bi storili isto kot vsi drugi. Saj vas nihče
 tepe, smo pa vseeno prisiljeni ubogati vse ukrepe, saj imajo za ne-
 meže pripravljene strašne injekcije in prostor v mreži, iz katere te
 ko reši le bog ali bolničar. Tako jaz pišem, poskušam se ujeti stik z
 ni, ki ste zunaj, poskušam se sklicevati na humanost, demokratič-
 ni, ki pa je za nas, ki smo drugačni, ni. Živimo torej v getu, odrezani
 amo na čudežno spreobrnjenje naših misli, čakamo, da postane-
 i prepričani in zvesti, ljubljani in ljubeči, vdani državi in svetim ide-
 naše dežele. Ne dvomim, da sem sam kriv, da sem tukaj. Želim le,
 tudi vi nebi dvomili, da niste tukaj.

Korajžno vzkljakajmo aži pomolimo z vami, Bog vas reši še hujšega
 ljenja. Če ste vi RS, ni vaša naloga, da moje pismo objavite, saj mo-
 e biti zvesti, je to le moja naloga, da se pozabavam iz te puščobe.
 dvalen sem vam za vse zvesti vaš Janez Štebe

ripis: To pisanje je tudi poziv na množične demonstracije, vseh, ki
 na pravi strani. Dan, uro in mesto, zborja pa si določite sami. Naj-
 je v kakih zaprtih straniščih, da vas ne bo slučajno kdo slišal.
 Moj poklon!

oddam
 SQSTANOVALCA

TRIBUNO
 ZA TRIBUNO

TA TEDEN
 UGODEN NAKUP
 TRIBUNE

IŠČEMO PRODAJALCE
 + SODELAVCE

zaposlitve
 dobi PRI TRIBUNI

KV ali PKV kuharico sprejemem takoj PRI
 TRIBUNI

stanovanje PRI
 TRIBUNI

garaže
 V PROSTORIH
 TRIBUNE

VABI K SODELOVANJU
 K TRIBUNI

disko- prodaja knjig

sem prvič zagledal, da se v disko prodajajo knjige, sploh nisem
 gel svojim očem. Tedaj so mi zarezale oči, pozneje sem se pa več-
 t vprašal, če ni to morda past.

D.M.: Kako ste prišli na idejo, da bi prodajali knjige v disko?

M.D.: V disko zahajam že mnogo let. Odkar se spominjam, mi je
 bil nekaj manjkalo in to nekaj je bila želja, da bi lahko brskal, da bi
 kaj delal s svojimi rokami. Po verbalni komunikaciji s člani diska
 se odločil in dokončno odločil, da mi smrt ne more ogroziti tega
 anja.

D.M.: Vendar — to mi ni znano — kako si predstavljate disko in
 t v isti osebi?

M.D.: Tako kakor ima smrt časovno dimenzijo, jo ima tudi disko; v
 e dopolnjujeta in bogatita v dokončno vrednoto. Ker sta iden-
 na oblikovalca življenja, predstavljata smrt in disko v mestnem živ-
 nju funkcijo večnosti trenutka. Upam, da me razumete.

D.M.: Ali je to edini vzgib za prodajo knjig?

M.D.: Morda je naslednja točka ta. Disko obratuje štiri ure. Sedaj
 bom malo povrnil v svojo zgodovino razlage bivanja v disko. Čas, ki
 preživim v tem zaključenem prostoru, s tem mislim na gibanje, se-
 rji iz sedenja, plesa in pogovora, to pa je zame tako miselno kakor
 esno premalo. Istočasno potrebujem v sebi objekt in subjekt. Zava-
 nam se za to, da je treba vse zvrsti umetnosti postaviti v isti prostor
 čas.

D.M.: Kako pa se konkretno prodaja vključuje ali izključuje pri
 t?

M.D.: S tem je pa tako, da obstajata dva časovna vrhunca pri prodaj-
 od osmih do devetih in od desetih do enajstih. Pri prvem vrhuncu je
 ja razlaga takale: treba se je vživeti v dogajanje, cilji so na razpola-
 Moja razlaga drugega vrhunca: pavza in nato do konca.

D.M.: Ali se ta razlaga dopolnjuje s prejšnjim vprašanjem?

M.D.: Da. Lahko povem tudi tole: knjig, ki jih prodajam, nisem
 ebral, zato ljudem ne morem pomagati. Na njihova vprašanja lahko
 govorim samo, da ne vem, to pa je zadosten razlog.

Če to ni morda past, je pa verjetno...

V zadnjem hipu
 KUPITE TRIBUNO

Trubarjevi 1, lahko na pultu
 posebnih prodaj ugodno ku-
 pite ženske puloverje —
 ŽENSKI
 PULOVERJI...

LUDSKE PRAVICE
 ZAGOTAVLJA
 TRIBUNA

Z NAPISOM
 TRIBUNA avtomobilski deli

TRIBUNA
 TRIBUNASTI

POGREBI

tribuna

med
 nebom
 in
 peklom

DUŠAN MERKLIN

IBUNA

kopis študentov Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani
 aja UK ZSMS Ljubljana, Trg osvoboditve 1/11, soba 86;
 000 Ljubljana

REDNIŠKI KOLEGIJ:
 LAŽIČ MILAN v.d. glavni urednik
 BELJAK ALES
 BLAR TOMAŽ
 ARINKO JANE
 EFANČIČ MARCEL jr.
 IRK DUŠAN v.d. odgovorni urednik

IRAGA FRANCI — DISTRIBUCIJA
 DIJA GAČNIK — LEKTURA
 JVAK ALENKA — TAJNIKOVANJE
 UKOVI Č MIKI — FOTOGRAFIJA
 UFER — MATEJ — SAVSKI — ANDREJ

KOVNA OPREMA TE ŠTEVILKE

DAJATELJSKI SVET: Jože Petrovčič - predsednik, Primož
 inz, Srečo Kirn, Tomo Govec, Andrej Drapal, Breda Papež,
 ka Potočnik, Dušan Turk, Mitja Maruško.

ADNE URE UREDNIŠTVA: vsak dan od 10. do 12. ure

LOLETNA NAROČNINA: za dijake in študente 75,00 din,
 ostale posameznike 100,00 din za institucije 150,00 din.

ROČNINO nakažite na naslov: UK ZSMS Ljubljana, 50101
 B 47303, s pripisom za Tribuno, na naslov uredništva pa
 Njite svoj naslov.

SK: Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani, priprava IBM Dnev-
 roščeni temeljnega davka na promet po sklepu ŠT/421-1/70, z
 le 22. januarja 1973

● S traktorjem po TRIBUNI

posest
 V PROSTORIH
 TRIBUNE

KAJ JE PROLETARSKA PRIDSTAVA?

S precejšnjim ponosom ugotavljamo, da je letošnja ljubljanska gledališka sezona začela na pravi poti, približno tam, kjer je lani končala in kamor nas bo v svojih najradikalnejših tendencah najverjetneje tudi vodila. In priznati je, da začenja (namreč letošnja sezona) svoje kulturno poslanstvo z novimi, že prav neverjetnimi tehničnimi dosežki. Prehod, napredek bi lahko ponazorili z napredkom od ročnega k strojnemu tkanju, od manufakture k tekočemu traku, od ročne molže k električni molži industrijsko vzgojenih krav. Tak nesluten napredek se je namreč očitno naselil v najbolj ljudskem, se pravi najbolj proletarskem ljubljanskem gledališču — Mestnem gledališču — in prav je, da dela proletarsko gledališče za proletarce. Ne gre toliko za to, da bi se proletarec v gledališču podučeval s proizvodnjo gledaliških predstav po novih industrijskih metodah — gre za to, da se taka industrijska materialna osnova nadgradi tudi z našega proletarca primernim podukom. In kaj je našemu proletarcu bolj primerno, če ne poduk v samoupravljanju — in ne pozabimo — gre za poduk, katerega omoj je še vedno zabava; in tako je tudi pravilno.

Znano je, koga naj proletarec vidi na odru, če naj vidi na odru sebe, če naj vidi oder v pravi luči. Na oder naj bo postavljen proletarec, zgled proletarca, vidi naj se takorekoč proletarec nasploh — edino tak proletarec bo lahko gledalcev svetel zgled.

In tak proletarec naj na odru nikar ne bo enodimenzionalen — to pomeni: naj nikar samo ne hvali dogodkov okoli sebe. Vsak pravi proletarec in še posebej proletarec na odru, mora okoli sebe odkrivati sovražnike proletarstva. Neusmiljeno jih mora razkrinkavati — neprestano in brez odloga. Ker pa je to proletarec na odru, se mora pokoravati nekaterim odskim zakonitostim in to predvsem tistim, ki jih je zapovedal že veliki Grk in dialektik Aristotel: dramska oseba ne sme biti kar vseprek srečna — njenim, v samem bistvu pravilnim dejanjem, morajo stati nasproti mračne in na zunaj neobvladljive sile, ki ga v hudih bojih stro — a stro le njega na odru, posameznika — ne stro pa ideje, ki se že med predstavo in predvsem po njej naseli v dvorani, v vsakem pravem proletarcu, ki je skozi predstavo dojel veliko bistvo proletarstva.

In če bomo zdaj zatrjili, da Marodičeva Pritožba Franca Mrzleša, ki so jo sinoči krstno in na kratko uprizorili v MGL, vestno izpolnjuje vse te zahteve in še kakšno več — hoste upravičeno presenečeni in vzhiceni hkrati. A vse to je čista in pravilna resnica. Marodičev Franc Mrzleš je proletarec in junak, da ti v oči stopijo solze. Najprej je železničar — kurjač, kasneje strojevodja in vsi vemo, da so železničarji že po naravi proletarci, tako nas vsaj uči velika zgodovinska izkušnja. Mrzleš je prav zato seveda tudi partizan in komunist — in to tisti pravi komunist, ki ne stisne repa med noge niti pred predsednikom delavskega sveta, saj je slednji komunist, a nepravi komunist. In to, da je slednji nepravi komunist spozna Mrzleš ravno zato, ker je on pravi komunist, saj je bistvena lastnost pravega komunistu tudi to, da prepoznava neprave komuniste in seveda nasprotnike samoupravljanja. In v se, da se nepravih komunistov ne da odkrivati z razumom, kajti to bi pomenilo, da se da takemu odkrivanju priučiti, iz tega pa bi izhajala absurda teza, da se lahko izučiš za proletarce. Ne — proletarec pač ne more biti vsak, še najmanj pa se da temu priučiti — za proletarce je potreben proletarski čut — in tak proletarski čut vodi tudi Franca Mrzleša skozi vse pasti, ki mu jih nastavljajo sovražniki. Leta 48, ko so vsi podpisovali lojalnost Sovjetski zvezi in Stalinu, je njegov proletarski čut rekel NE — in Franc ni podpisal. In že naslednji dan je resolucija CK KPJ njegov proletarski čut tudi potrdila.

In ko so na koncu Mrzleša le strli (kajti tovariši, priznajmo si: če so temne sile v naši družbi) smo vsi v dvorani v svojih srcih prisegli: Franc Mrzleš — bil si velik borec in predvsem si bil na pravi poti: a bil si sam in to te je pokopalo (Že Marx pravi, da postane ideja materialna sila, ko stoji za njo množice) — toda tvoja ideja je prežela nas vse v tej dvorani, spregledali smo podle načrte naših sovražnikov in pod tvojim praporom se bomo borili naprej proti vsem, ki so proti nam. Danes nas je v tej dvorani sto, jutri verjetno ne bo nikogar več — saj homo tvoje ideje realizirali v praksi.

Andrej Dapal



disco študent

DISCO ŠTUDENT dela od 20. do 24. ure:
 Torek — disco FV — punk, novi val, funk, nastopi bendov
 Sreda — stari rock in nastopi takih bendov
 Četrtek — odprti — dan za jazz, etnično glasbo...
 Petek — punky reage party
 Sobota — stari rock

Klet četrtega bloka bo tudi tebi — kot že mnogim drugim — postala edini prostor, kjer boš lahko poslušal dobro glasbo, plesal, srečeval znane obraze, se pogovarjal o težavnih razmerah, pil pivo... Lahko pa postane tudi prostor, v katerem boš praktično udeležan svoje glasbene in ostale ideje in si s tem služil prepotrebne denarce.

DISCO ŠTUDENT letos še posebno odpira vrata in vabi vse skupine in posameznike, ki so pripravljene s svojim znanjem in energijo vplivati na njegov glasbenoizvorni program: pri vseh vidikih urbane kulture: zgodovine in sedanosti rock glasbe, mladinskih gibanj, filma, stripa, videa ali uporabljati prostor za lastne nastope

SKD FORUM, telefon 265-826, DISCO ŠTUDENT klet četrtega bloka

